Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 31 январь 1971 йил, якшанба ✦ № 26 (14.796). ◆ Баҳоси 2 тийин.

А. Н. КОСИГИН ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин СССР Ташқи савдо министрлигининг ҳамда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Фан ва техника давлат комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Германия Федератив Республикаси савдо-саноат доираларининг бир группа таниқли намояндаларини 29 январда Кремлда қабул қилди.

Германия Федератив Республикаси саноат вакилларининг Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқни кенгайтиришга қизиқиб қараётганлиги муносабати билан А. Н. Косигин СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг айрим масалаларига ва ўзаро манфаатдорлик асосида СССР билан ГФР ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатларни янада ривожлантириш учун мавжуд бўлган имкониятларга тўхталиб ўтди. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш проблемаларига доир бир қанча масалаларни ҳам тилга олди. **(ТАСС).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Олмалиқ — Ўзбекистоннинг йирик саноат марказларидан бири. Шаҳар саноати беш йиллик топшириқни муваффақиятли бажарди. Бу — корхоналар ва қурилишлар коллективлари фидокорона меҳнатининг натижаси бўлди. Бу ердаги ишчиларнинг 23 процентидан кўпроғи ёшлардан иборат. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида уларнинг меҳнат ва турмуш шароити қандай йўлга қўйилганлиги масаласи муҳокама қилинди.

Олмалиқда ёшларнинг яхши ишлаши, ўқиши учун кўп иш қилинаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Бироқ шаҳар Совети ижроия комитетининг, корхоналар ва қурилишлар раҳбарларининг ёш ишчиларга ишлаб чиқаришда ва турмушда зарур шароитларни яратиб бериш соҳасидаги ишида катта нуқсонлар борлиги муҳокама вақтида маълум бўлди. Корхоналарда меҳнатга доир қонунларни бузишга йўл қўйилган, маданий-оқартув ва спорт-физкультура иши етарли равишда йўлга қўйилмаган. Ёш ишчиларнинг қўнимсизлиги, уларнинг кечки мактаблардан кетиб қолиши сингари фактлар содир бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёшларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш юзасидан бир қанча тадбирларни корхоналарнинг раҳбарлари ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда амалга оширишни Олмалиқ шаҳар Совети ижроия комитетига топширди. Республикадаги ҳамма шаҳар Советларининг сессияларида шу масалани батафсил муҳокама қилиш тавсия этилди. Ўзбекистон ССР Олий Советы Президиумининг мажлисида республика маҳаллий Советларининг ташкилий-оммавий иши 1970 йилда қандай бўлганлиги ҳам қараб чиқилди. Қабул қилинган қарорда шу нарса таъкидландики, ўтган йили хўжалик ва маданий ҳаётда советларнинг роли янада ошди, уларнинг фаолиятидаги демократик принциплар ривожлантирилди. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига, Советларнинг сессияларини ўтказиш даражасини ошириш ва улардан муҳокама қилинадиган масалалар доирасини кенгайтириш, доимий комиссияларнинг ва депутатларнинг ишини активлаштириш, КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақани авж олдириш соҳасида Советларнинг фаолиятини кучайтириш чораларини кўриш тавсия этилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бошқа бир қанча масалаларни ҳам қараб чиқди.

(ЎзТАГ).

КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди шарафига

МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

Республикамиз ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлари, серқуёш диёримизнинг барча меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олдилар. Бутун куч ва ғайратимизни ана шу шарафли вазифани муваффақиятли адо этишга сафарбар қилайлик!

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

ОРЖОНИКИДЗЕ. Райондаги «Октябрь» колхози чорвадорлари тайёрлов пунктига 30 тонна бўрдоқи гўшти етказиб бериб, ярим йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар.

С. МИРЗАЛИЕВ.

* * *

КИТОБ Тайёрлов пункти Улуғбек номли колхоз чорвадорларидан 24 тоннадан зиёдроқ сўқим гўшти қабул қилди. Бу билан ўн ойлик топшириқ адо этилди. Ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 310 килограмм бўлди.

Э. ҚУЛМУРОДОВ.

АГРОЗООТЕХНИКА МАКТАБИ

НАМАНГАН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Янгиқўрғон районидаги «Заркент» совхозида бригада бошлиқлари, сут-товар фермалари мудирлари мактаби ўз ишини бошлади. Мактабда икки ой мобайнида 2300 киши малака оширади.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

17 апрель—коммунистик шанбалик куни

МОСКВАЛИКЛАРДАН ИБРАТ ОЛИБ

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида йил бошидан буён тежаб қолинган газламалардан эркаклар учун мингта пальто тикиш мумкин. Бунга экспериментал цехнинг мастерлари энг катта ҳисса қўшдилар. Улар кийимларни бичишдаги омилкорликлари туфайли янги моделга кўчилганида кетадиган муайян газлама нормасини белгилашда материалдан икки минг метр газламани тежаб қолдилар.

Фирма меҳнатчилари Ленин комсомоли номидаги Москва автозаводи коллективининг ташаббусини Ўзбекистонда биринчилар қаторида қўллаб-қувватладилар. Тикувчилар 17 апрель куни юз минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга ва бутун иш ҳақини халқ хўжалиги эҳтиёжига топширишга қарор бердилар.

17 апрель куни фирма «конвейери»дан эркакларнинг, аёлларнинг ва болаларнинг икки ярим мингта пальтоси тахт қилиб чиқарилади. Тикувчилар ана шу буюмларнинг ҳаммасини КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтаси кунларида тежалган газламадан тикишга аҳд қилдилар.

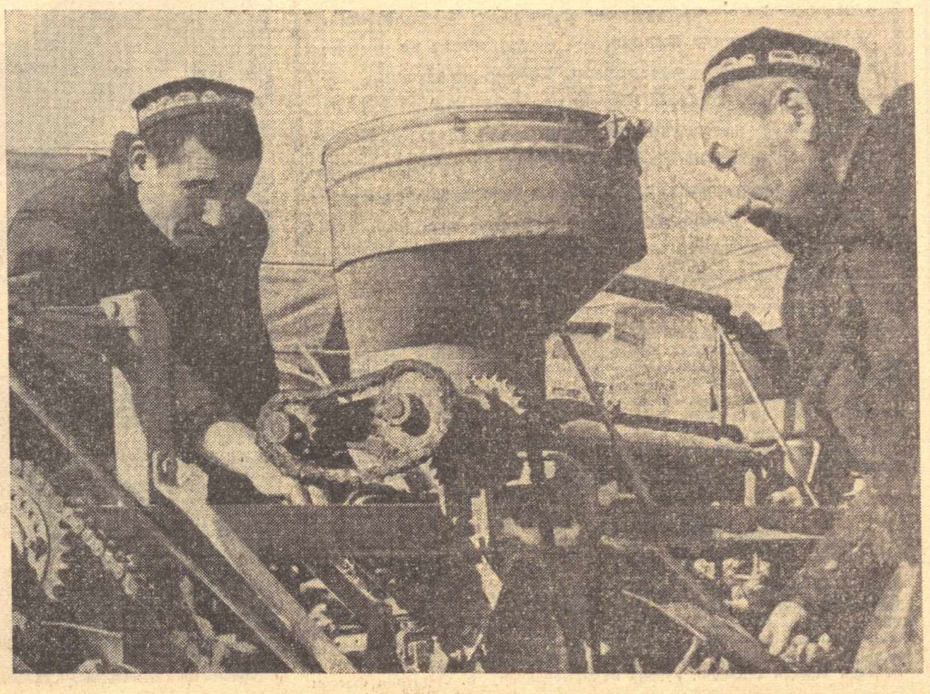

НАМАНГАН область, Учқўрғон районидаги «Октябрь» колхозида техника ремонти тугай деб қолди. Чопиқ ва ҳайдов тракторларининг кўпчилиги, 141 борона созлаб қўйилди. Суратда: ремонтчилардан А. Қувватов (чапдан) ва Б. Мусулмонқулов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ТЕХНИКА ЭКИШГА ТАЙЁР

НАРПАЙ. Самарқанд областининг Нарпай районидаги йирик пахтакор хўжалик — «Иттифоқ» колхозида экиш техникаси тайёргарлигининг район кўриги ўтказилди. Бу илғор хўжаликда бир юз ўн трактор, чигит экадиган сеялка ва бошқа механизмларнинг ҳаммаси ремонт қилиб бўлинди. Кўрик қатнашчиларига комплектланган экиш агрегатлари кўрсатилди.

Нарпай районидаги «Ўзбекистон», «Победа», Калинин номли колхозларнинг механизаторлари ҳам партия XXIV съезди шарафига олган дастлабки мажбуриятларини бажардилар. Бу хўжаликларда ҳам трактор, сеялка, мола, чизеллар муддатидан олдин ремонт қилиб қўйилди.

Нарпай райони колхозларида 80 процентдан ортиқ трактор ва сеялка тахт қилиб қўйилди. Пахтаобод, Шуманай ва Ромитан деҳқонларининг чақириғига жавобан Нарпай районининг пахтакорлари партия XXIV съездини муносиб кутиб олиш мусобақасига актив қўшилдилар.

ВАЪДАГА ВАФО

Шундай даврда яшаяпмизки, бугун бир киши ёки айрим кишилар эришган муваффақият эртага ҳамманинг мулкига айланяпти. Шу асосда янгидан-янги ташаббуслар туғиляпти. Бизнинг районимиз беш йилликнинг биринчи босқичи — 1971 йилда она-Ватанга 70 минг тонна пахта етказиб бериш ҳақида социалистик мажбурият қабул қилди. Бу, давлат планида кўзда тутилганидан 17 минг тонна кўп демакдир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу мажбуриятни маъқуллаб, қарор қабул қилди. Қарор районимиз меҳнаткашларини янги ғалабаларга чорламоқда.

Орадан қисқа вақт ўтгач, областимиз меҳнаткашлари ва қашқадарёликлар ажойиб ватанпарварлик ташаббуси билан майдонга чиқдилар. «Голодностепстрой»га қарашли совхозларнинг коллективлари ва Қорақалпоғистон шоликорлари ҳам айнан шундай ташаббус кўтардилар. Ҳозир республикамиздаги барча областлар, районлар, колхозлар ва совхозларнинг меҳнаткашлари юқоридаги ташаббусларга қўшилиб, конкрет мажбуриятлар қабул қилмоқдалар, партиямизнинг XXIV съездини пахта, сут, гўшт, дон, пилла, жун, сабзавот ва бошқа хил маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришга мустаҳкам замин яратиш билан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Биз съезд йилида она-Ватанга 70 минг тонна пахта етказиб берамиз. Сўзимиз — сўз, бундан қайтиш йўқ! Районимиз меҳнаткашлари шундай яхши ният билан курашга отландилар, кўклам экин мавсумига тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар. 22 минг гектар экин майдонининг асосий қисми шудгорлаб қўйилган. Тупроқнинг унумдорлигини ошириш мақсадида шудгордан олдин ҳар гектар ерга тупроқ картограммаси асосида минерал ва маҳаллий ўғит солинди. Пахта ҳосилдорлигини бир йилда гектар бошига 7-10 центнер кўтаришга аҳд қилган «Октябрь 50 йиллиги», «Ромитан» совхозлари, «Москва», «Октябрь», Нариманов номли колхозларнинг пахтакорлари кузги-қишки агротехника тадбирларини амалга оширишни деярли тугалладилар.

Ваъдага вафо қилиш — марднинг иши. Буни районимиз меҳнат аҳли яхши билади. Шунинг учун ҳар бир колхоз, совхоз, бўлим ва бригадада кўклам экин кампаниясига тайёргарлик ишлари қатъий график асосида олиб боряпти. Мавжуд техника, ишчи кучи ер текислаш, суғориш шохобчаларини тартибга келтиришга жалб этилди. Уватлар, нокерак ариқлар, ортиқча йўллар йўқотилиб, пахта майдонига қўшиб юборилди. Экинларни суғориш учун планли равишда муваққат суғориш тармоқлари чиқарилди. Шу кунларда пахта майдонларини текислаш жадал суръатлар билан давом эттирилмоқда.

«Ўзсельхозтехника» район бирлашмасига қарашли ремонт устахоналарида 1060 чопиқ, 300 дан зиёд ҳайдов тракторлари, 260 сеялка ремонт қилинмоқда. Уларнинг кўпчилик қисми ремонтдан чиқарилиб, мавсумга шайлаб қўйилди. 20 февралга қадар ҳамма техника воситалари ремонт қилиб бўлинади. Шу мақсадда устахоналарда иш қизгин давом эттирилмоқда. Токарлар, слесарлар, темирчилар ва ремонтчи механизаторлар кунлик графикни анча ошириб адо этаётирлар. Бу эса ремонтни бултургига нисбатан қарийб бир ой олдин тугаллаш имкониятини беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорида партия XXIV съезди шарафига пахта етиштиришни янада кўпайтириш учун, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини юксалтириш учун социалистик мусобақани қизитиб юбориш зарурлиги алоҳида таъкидланган. Биз ҳамма жойда ишни шу асосда ташкил этмоқдамиз. Энг тажрибали деҳқонлардан 1200 кишини сувчиликка ажратдик. Улар иссиқ кийим-бош ва тунги тошфонарлар билан таъминланган. Ҳар бир сувчига норма белгиланган. Уни ошириб бажарган кишилар рағбатлантирилади. Республика партия Марказий Комитетининг қарори эълон қилингандан буён ўтган қисқа фурсатда 80 процент экин майдонининг шўри ювилиб, 90 процент майдонга яхоб берилди. Ҳозир намни тўла сақлаб қолиш чоралари кўрилаётир.

Бизнинг шароитимизда ирригация-мелиорация тармоқларини яхши тартибга келтирмай ва сизот сувларни қочирмай туриб пахтадан юқори ҳосил олиб бўлмайди. Ерларимизнинг бир қисми эса қумлоқ бўлиб, экинлар оширилган нормада сув талаб қилади. Қандай қилсак бу тадбирлар яхши самара беради? Кўп мунозара ва мулоҳазалардан сўнг зовурлар, ариқларни шу кунларда тартибга келтириб қўйиш керак, каналларга ҳозир бетон ётқизиш лозим деган қарорга келдик. Бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашларнинг эътиборини шу масалаларга қаратди. Бу йил 28 чақирим масофада янги зовур чиқарилиб, сизот сувлар қочирилади. Бу иш фақат техника воситаси билан бажарилади. 150 чақирим узунликдаги зовурларни тозалаш лозим.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, илғор хўжаликларимиз бу соҳада белгиланган ишларни бажариб бўлдилар, қолган хўжаликларда ҳам тез кунларда тугалланади.

Чигит экиш кампаниясини бошқа ишлардан тўла халос бўлган ҳолда кутиб оламиз. 22 минг гектар майдонга узоғи билан бир ҳафта — ўн кунда сифатли қилиб чигит экилишини таъминлаймиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қароридан кейин район мутахассислари ва тажрибакорларининг кенгашини ўтказдик. Унда бултурги йилнинг якунлари, йўл қўйилган камчиликларни таҳлил қилдик, олдимизда турган улкан вазифаларни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш йўллари ҳақида фикрлашиб олдик. Районимиз бўйича қанча майдонга қайси схемада чигит экилишини аниқ белгиладик. Кенг қаторлаб чигит экишни анча кўпайтиришга қарор қилдик. Ғўзанинг нави, ҳар гектар ерга қанча чигит сарфланиши, қанча кўчат бўлишини ҳам белгилаб олдик. Ҳар қандай шароитда ҳам ҳар гектар ерда ўртача 105-110 минг туп кўчат бўлишини таъминлаймиз. Шундагина юқори ҳосилга пухта замин яратган бўламиз. Партия ташкилотлари омма орасида шу ҳақда тушунтириш ишлари олиб бораётир.

Мажбуриятимиз улкан. Лекин уни ошириб бажариш учун ҳамма имкониятларга эгамиз. Шу мақсадда бир қатор тадбирларни амалга оширяпмиз. Жумладан, янги ер ўзлаштириш ҳисобига бедазорларни кенгайтирамиз. Шу билан бирга, муддати етган 200 гектар майдондаги бедани бузиб, пахта-беда алмашлаб экиш схемасига киритамиз. Беш йилликда бедапояларни 4500 гектарга етказамиз. Ҳозирданоқ режани шунга қараб оляпмиз.

Бу йил 2300 гектар янги ер ўзлаштиришимиз керак. Шу мақсадда Ҳазорбоғ массивига ҳужум бошладик. «Октябрь 50 йиллиги» совхози коллективи янги ер ўзлаштиришда намуна кўрсатяпти. Лекин бу билан чегаралана олмаймиз. Ҳар бир хўжалик раҳбарларидан иложи борича кўпроқ янги ер очишни талаб қиляпмиз. Ирмоқлар бирлашиб дарёлар ҳосил қилганидек, гектарларнинг жамланишидан улкан пахтазорлар бунёдга келади.

Мажбуриятимизда 20 минг тонна пахтани машиналарда терамиз дейилган. Районда 250 та терим машинаси бор. Улар тез кунда ремонтдан чиқарилади. Илғор теримчи қиз-йигитларни механизаторликка ўқитямиз. Мавсумда ҳамма машиналарни икки сменада ишлатиш чораларини ҳозирдан кўряпмиз.

Мажбурият олиш — ишнинг бошланиши, холос. Уни меҳнат билан ўринлаш керак. Эл-юрт олдида сўз бериб, белгиланган вақтда бажариш — кадрлар, партия ташкилотлари учун катта синовдир. Биз бутун куч, техника воситалари, ички имкониятларни сафарбар этиб, съезд йилида 70 минг тонналик «оқ олтин» хирмони кўтарамиз.

Я. НАВРЎЗОВ,
Ромитан район партия комитетининг биринчи секретари.

ҲОСИЛГА ЯРАША ИШ ҲАҚИ

Фарғона областининг пахтакор хўжаликлари пахта ҳосилдорлиги юзасидан белгиланган топшириқларни ошириб бажарган, унинг сифатини яхшилаган ва пахта етиштириш чиқимларини камайтирган колхозчиларнинг меҳнатига қўшимча ҳақ бера бошлади.

Қува районидаги «Коммунизм» колхози тайёрлов пунктига планда белгиланган топшириқдан салкам ўн процент кўп пахта элтиб берди. Пландаги ҳосилдорлик оширилганлиги, унинг нави юксак бўлганлиги учун хўжалик меҳнатчиларига асосий иш ҳақидан ташқари 287 минг сўм қўшимча ҳақ тўланди.

Фарғона областида мўл ҳосил усталарига жами ўн миллион сўмдан ортиқ, яъни аввалги йилгидан қарийб икки баравар кўп қўшимча ҳақ берилади.

ДЕҲҚОНЛАР КЕНГАШИ

ҚАРШИ, 30 январь. (ЎзТАГ). Қарши районидаги «Ленинизм» колхозида Қашқадарё область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлди. Кенгашда ўтган йилнинг якунлари ва янги беш йилликнинг биринчи йилидаги вазифалар тўғрисида область ижроия комитетининг раиси И. Жалилов доклад қилди.

Кенгашда Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойипов нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1971 йил учун ва КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини маъқулладилар.

СЪЕЗДГА ТУҲФАМИЗ

Областимиз меҳнаткашлари 1971 йилда ялпи пахта миқдорини 335 минг тоннага етказиш ҳақида юксак мажбурият олдилар. Бу анча қийин, аммо шарафли вазифадир. Халқимизда ер — хазина, меҳнат унинг калити, деган мақол бор. Астойдил меҳнат қилсак янги ер ўзлаштириш ҳисобига пахта майдонларини кенгайтирибгина қолмасдан, ҳосилдорликни ҳам кескин кўтаришимиз мумкин. Буни бригадамизнинг ўтган йиллардаги тажрибаси исбот этди.

Пахта майдонимиз 55 гектар. Бултур план бўйича гектаридан 21,3 центнердан ҳосил олишимиз керак эди. Аъзоларимиз астойдил меҳнат қилиб, ҳосилдорликни 40 центнерга етказдилар. Шуни айтиш керакки, 40 центнердан пахта берган ер яхши эъзозланса, экин вақтида ўғитланиб, суғорилиб борилса, қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан муҳофаза қилинса, 50-60 центнер ва ундан ҳам юқори ҳосил инъом этиши мумкин. Биз шуни ҳисобга олиб беш йилликнинг биринчи даврасида ҳар гектар ердан 50 центнердан «оқ олтин» олишга аҳд қилдик.

Халқимизда «ҳолва деган билан оғиз чучимайди», деган гап бор. Мажбурият олиш — ишнинг бошланиши, холос. Нишонга олган чўққига чиқиш, ваъдага вафо қилиш учун астойдил пешана тери тўкиш керак. Аслини олганда, мўл ҳосилга замин кузги шудгор, агротехниканинг қишки тадбирларини амалга оширишдан бошланади. Ҳозир кўклам экин кампаниясига пухта тараддуд кўриб олган деҳқон уруғ ерга қадалаётган паллада қийналмайди, ишни сифатли бажаради. Акс ҳолда шошма-шошарлик қилиб, пала-партишликка йўл қўяди. Бу билан ҳосилга путур етказади.

Биз мўл ҳосилга яхши замин яратяпмиз. Пахта майдонларининг ҳаммасини чуқур шудгор қилиб қўйдик. Шудгордан олдин тупроқ картограммасига асосланиб, ҳар гектар ерга 500 килограмм суперфосфат ва 10 тоннадан чиритилган гўнг солдик. Бунинг аҳамияти катта. Минерал ва маҳаллий ўғит қоришмаси шудгор вақтида тупроқнинг остки қатламига тушиб, уни қиздиради, донадорлигини оширади. Бунинг устига яхоб бердик. Сув тупроқнинг қуйи қатламигача сингдирилди. Натижада ҳаво совуқ келиб сув музлади. Бу билан қишлоқ хўжалик зараркунандалари қирилиб кетади. Лекин шундай экан, деб бепарволикка йўл қўймаслигимиз керак. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш бутун йил давомида пахтакорларимизнинг диққат марказида турмоғи лозим.

Яна бир қатор тадбирларни амалга оширдик. Ариқларни тозалаб, сувнинг равон оқишига мослаштирдик. Ўнқир-чўнқир жойларга соз тупроқ солиб, пахта майдонини кафтдек текис ҳолга келтирдик. Бу йил бир қарич ҳам ернинг бўш қолишига йўл қўймаймиз. Чунки ҳосилни ҳар қарич ер, ҳар уядаги ғўза туплари беради.

Бригадамизга техника воситалари бириктириб берилди. Қайси пайкалга қайси схема бўйича чигит экиш, қанча уруғлик сарфлашни келишиб олдик. Деҳқонлар «эрта эккан — хирмон қилур, кечга қолган — армон қилур», дейди. Биз тупроқда ҳарорат кўтарилиши билан чигит экишни бошлаймиз ва бу муҳим ишни тўрт иш кунида тугаллаймиз. Ишчи кучлари, техника воситалари шунга шайланган.

Бригадамиз аъзолари Бухоро, Қашқадарё областлари, «Голодностепстрой» бошқармаси меҳнаткашларининг кўп ва арзон пахта етиштириш ҳақидаги ватанпарварлик ташаббусига қўшиладилар, бу йил гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарадилар. Бу, партиямизнинг XXIV съездига аталган туҳфамиз бўлади.

Тўлғаной НОРБЎТАЕВА,
СССР Олий Совети депутати, Қарши районидаги «Ленинизм» колхозининг пахтачилик бригадаси бошлиғи.

САВДО ХОДИМЛАРИНИНГ МАЖБУРИЯТИ

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги коллегияси ва давлат савдоси ҳамда матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзи республика комитети президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Мажлисда бир қанча министрликлар, матлубот кооперацияси органларининг раҳбарлари ҳам қатнашдилар.

Давлат савдоси коллективларининг ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларининг бажарилиш якунлари, янги беш йиллик биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш, КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш соҳасидаги вазифалар тўғрисида Ўзбекистон ССР Савдо министри Ғ. Ғ. Юсуповнинг доклади муҳокама қилинди.

Ўзбекистон давлат савдоси ходимларининг 1971 йилги социалистик мажбуриятлари қабул қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Тошкентдаги темир-бетон буюмлари заводининг коллективи КПСС XXIV съезди шарафига бошланиб кетган мусобақага қўшилиб, ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олди. Биринчи квартал планини муддатидан илгари бажаришга қарор қилди. Шаҳарнинг қурилиш ташкилотларига қўшимча равишда 20 минг сўмлик маҳсулот юборишга аҳд қилинди. Аҳил коллектив йилнинг бошиданоқ ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Ҳозирнинг ўзида пландан ташқари 300 куб метр йиғма темир-бетон ишлаб чиқарилди. Суратда: заводнинг илғор ишчиларидан коммунистик меҳнат зарбдорлари В. Ҳафизов ва Г. Иванюта.

А. Авазов фотоси. (ЎзТАГ).

БУ СУРАТДА Бухоро область Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозининг бир гуруҳ деҳқонларини кўриб турибсиз. (Чапдан ўнгга). Бригада механиги Ёдгор Қўчқоров, колхоз партия ташкилотининг секретари Каир Қаҳҳоров ва пахтачилик бригадасининг бошлиғи, партия XXIV съезди делегати Обида Ҳамраева ўртоқлар ремонтдан чиққан сеялкани кўздан кечирмоқдалар. В. Сироткин фотоси.

Ленин партиясининг камарбасталари бўлган коммунистлар партия XXIII съезди қарорларини ва КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари йўл-йўриқларини амалга ошириш учун, халқимизнинг бахт-саодати ва ёрқин келажак — коммунизм учун халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида фидокорлик билан, ибрат ва намуна кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Коммунистларнинг, жами совет кишиларининг эзгу орзуси партиямизнинг XXIV съездини меҳнат зафарлари билан кутиб олишдир. Ушбу саҳифани коммунистлар ҳақида ёзилган лавҳа, мақола ва хабарлардан туздик. Муҳтарам газетхонларга мурожаат қилиб, ўзлари ишлаётган корхона, қурилиш, колхоз ва совхоз ҳамда илмий муассасадаги коммунистлар ҳақида ёзиб юборишларини илтимос қиламиз.

* *

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАСИДАН

«МЕН БИЛГАН КИШИЛАР»

Редакциямизга халқ хўжалигининг ҳамма жабҳаларида, фан ва маданият муассасаларида жон куйдириб ишлаётган коммунистлар ҳақида хат-хабарлар келиб турибди. Бугун биз ана шу хатлардан айрим сатрларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Гектаридан 40 центнер! Бу айтишга осон. Бухоро область, Когон райони шароитида бу ҳосилдорлик рекорд бўлибгина қолмай, тошда гул ундириш билан баробар. Бригаданинг аҳил деҳқонлари бу катта довонни эгаллаш учун ҳар бир туп ғўза бошида парвона бўлдилар. Мўл ҳосил учун катта кураш бораётган кезларда бригадир Халил ака Жалилов иш бошида туриб омилкорлик билан раҳбарлик қилди.

Доҳий В. И. Ленин юбилейи йилида бригадада ҳар бир центнер пахтанинг таннархи пландаги 29 сўм ўрнига 21 сўму 47 тийинга тушди. Колхозчилар ойига 145—150 сўмдан, механизаторлар эса 160—165 сўмдан маош олмоқдалар. Коммунист Халил ака Жалилов бош бўлган деҳқонлар КПСС XXIV съезди бўладиган қишлоқ хўжалик йилида ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказишга ҳаракат қилмоқдалар.

Т. ШОМУРОДОВ,
Когон райони, Калинин номли колхоз.

* * *

Мана 14 йилдирки, Олияхон Бозорова «Узбекистон» колхозида бригада бошлиғи бўлиб ишлаяпти. Бу хўжалик республикамизнинг колхоз ва совхозлари учун сабзавот ва полиз уруғликлари етказиб беради. Уртоқ Бозорова бошлиқ бригада аъзолари сабзавот ва полиз экинларидан муттасил мўл ҳосил етиштириб келмоқдалар. 1970 йилда бригада аъзолари 200 тонна ўрнига 249 тонна сабзавот маҳсулотлари ва 4,5 тонна турли хил уруғлик етказиб бердилар. Уртоқ Бозорова тажрибали деҳқон, актив жамоатчи аёлдир. У колхоз партия комитетининг аъзоси ҳамда колхоз хотин-қизлар советининг раисидир. Деҳқон қизи Олияхон Бозоровани областимиз коммунистлари Узбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездига делегат этиб сайладилар.

Н. САИДОВ,
Андижон райони, «Узбекистон» колхози.

* * *

Кўтарма кран, трактор прицеплари ва бошқа техника воситаларида шланглар кўп ишлатилади. Аммо улар тез-тез ёрилиб кетиб, тракторчи ва бошқа мутахассисларни анча овора қилади. Янгилари эса заводдан вақтида етиб келмайди... Шланглар турли хил. Уларнинг бир комплекти 7 сўмдан 12 сўмгача нархда сотилади. Устахона коммунистларидан Раҳмон Солиев ва Эркин Бозоров шу ҳақда кўп ўйлашди. Шлангнинг йўғонлигига мос темир қувурлар кесиб мослаштирилди. Шлангнинг ёрилган, тешилган жойлари олиб ташланиб қувурлар уланди. Шундай қилиб, бир шлангга 3 сўм сарфланадиган бўлди. Натижада ҳар бир шлангдан 4 сўмдан 9 сўмгача тежаб қолинмоқда. Бу таклиф амалга ошганига 5 ойдан ошди. Бу усулдан фойдаланиш пахта териш, уни юклаш ва тушириш даврларида айниқса қўл келади.

С. САФАРОВ,
Ромитан районидаги «Узсельхозтехника»нинг Чилангу ремонт устахонаси.

* * *

Косон районидаги Ломоносов номли ўрта мактабнинг тажрибали ўқитувчиси Ихтиёр Ҳалимов мураббий, маслаҳатгўй ва янгилик жарчиси сифатида катта обрў орттирган. Уни кўпинча колхозчилар ва қишлоқ ёшлари билан кўрасиз. Уқиш ва яшаш ҳамда коммунизмнинг актив қурувчилари бўлиб етишиш ҳақида Ихтиёр аканинг ёшлар билан ўтказган гурунглари мароқли бўлади.

Уртоқ Ҳалимов ўзининг саккиз йиллик пропагандистлик фаолиятида турли сиёсий мактаб ва семинарларга раҳбарлик қилди. Юзлаб коммунист ва комсомолларни марксизм-ленинизм назарияси билан қуроллантиришга ҳисса қўшди. Ҳозир И. Ҳалимов назарий семинарга пропагандистлик қиляпти.

Х. ҲАЙДАРОВ,
Косон райони.

Коммунист мактуби

ПАРТБИЛЕТ

ШУ ҚИЗИЛ муқовали кичкинагина китобчани кўксимиз устида асраб юришимиз бежиз эмас. Чунки, партия билети — улуғ Ленин партиясига мансублик тўғрисидаги гувоҳнома. Шу билан бирга мен бу билетни, аввало коммунизмнинг актив қурувчиси, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, бошқаларга намуна бўла биладиган ташаббускор одамгина кўксида олиб юришга ҳаққи бор, деб биламан. Партия аъзоси меҳнатда илғор, ижтимоий ҳаётда партия қарорларини оммага етказувчи, янги кишини тарбияловчи, турмушда коммунистик муносабатларни шакллантирувчи бўлиши керак.

Заводимиз коммунистлари буни яхши билишади ва ҳамиша шундай бўлишга интилишади.

Корхонамизда 400 га яқин коммунист меҳнат қиляпти. Уларнинг баъзилари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида, бошқалари социалистик қурилиш йилларида партияга киришган. Яна бир қисми яқиндагина коммунист бўлишган. Аммо ҳаммамиз ҳам Ленин партиясининг аъзоси деган номни амалда оқлашга интиламиз, партия билетини қадрлаймиз.

Заводнинг кекса коммунистлари халққа садоқат билан хизмат қилиш намунасини кўрсатган, ўзларида юксак ахлоқий фазилатларни мужассамлаштирган кишилар, партиянинг содиқ ва саботли жангчиларидир. Улар гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши оловларида, халқ хўжалигини тиклашнинг оғир йилларида, социализм ва коммунизм қуриш учун курашда — ўзларининг бутун ҳаёти ва меҳнат фаолияти давомида партия билетларига доғ туширмай келдилар. Улар учун партия билети йўлчи юлдуз, муқаддас компас бўлдики, ўз ишлари ва ҳаракатларини шу компасга қараб текширар, унга мувофиқлаштирар эдилар.

Корхоналаримизнинг йилдан-йилга кенгайиб, маҳсулот ишлаб чиқаришининг кўпайиб боришида кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишлаган корхона ветеранлари ҳақида гапирмоқчиман. Кекса коммунист, мискар Леон Борисович Шестерни завод коллективининг отахони десак арзийди. У — бой тажрибага эга бўлган, юқори малакали ишчилардан. Бир қанча деталларни ишлашни осонлаштириш, меҳнат сарфини камайтириш борасидаги қимматли таклифларнинг кўпи шу кишидан чиққани машинасозларга маълум. Унинг «Т-62» маркали дизелнинг ҳаво тозаловчи деталини ясашни механизациялаш тўғрисидаги таклифи сарфланадиган вақтни 18 марта камайтириш имконини берди.

Техника тараққиёти учун толмас курашчининг меҳнати муносиб тақдирланган. У мамлакатда 26- бўлиб Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Ҳозир ўртоқ Шестер республика пенсияси олади.

Шаҳар партия комитетидан партия билети олиб ҳаяжон билан чиққан кунимизни ҳар биримиз умр бўйи эсда сақлаймиз.

Шу кундан бошлаб энг қимматли ҳужжатимиз бўлиб қолган партия билети бизни ўз-ўзимизга нисбатан кўпроқ талабчан бўлишга, коммунист деган юксак номга муносиб бўлиш учун қўлимдан келган ҳамма ишни қиляпманми? деб ўз-ўзимиздан сўраб туришга ундаб туради.

Заводимиз ташкил топган кундан буён шу ерда ишлаб келаётган кишилардан бири Неъматжон ака Маъруфов ҳам ана шундай дамларни бошдан кечирган. Унинг партия билети жуда кўп ишларнинг гувоҳи бўлди. У оддий темирчиликдан цех бошлиғи, завод касаба союз комитетининг раиси даражасига кўтарилди.

Неъматжон ака ўзининг меҳнат фаолиятида 20 дан ортиқ шогирд тайёрлади.

Неъматжон ака техника тараққиёти йўлида тинмай изланиб, 60 дан ортиқ рационализаторлик ва ихтирочилик таклифи киритди. Унинг таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилиши натижасида ҳар йили давлатнинг 45 минг сўмдан ортиқроқ маблағи тежаляпти.

Коммунист Неъматжон ака ёшлардан 70 дан ортиқ кишининг партия сафига киришида уларга ёрдамлашди, тавсиянома берди.

Заводимизнинг ёш коммунистлари кекса авлод ишини давом эттираётган муносиб издошлардир. Мирза Резяпов 1953 йили ҳунар мактабини тамомлаб, темирчилик-пресслаш цехига ишга келган эди. У биринчи кундан бошлабоқ устозининг айтганини қилди. Билмаганларини тортинмай сўради, бўш вақтида темирчиликка оид адабиётларни кунт билан ўқиди. Виждонан қилинган ҳаракат яхши натижа берди. Кўп вақт ўтмай у устозларига тенглашиб олди.

Заводда 2- йиғув-пайвандлаш цехи оқсаб келарди. Сурункасига бир неча ой план бажарилмади. Шунда Мирза Резяпов завод раҳбарлари олдига кириб, ана шу цехга ўтиб ишлаш истагини билдирди. Унинг илтимоси қондирилди. Кейинча йиғув-пайвандлаш цехи цехлараро социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, заводнинг кўчма Қизил байроғи билан пул мукофотини олишга муяссар бўлди.

Ҳозир Мирза Резяпов завод ишлаб чиқариш бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишлаяпти.

Қобилжон Мўминов эса бундан 29 йил аввал моделчиликка шогирд бўлиб ишга келган эди. Касбига меҳр қўйган Қобилжон ака кўп ўтмай моделчиликни пухта ўрганиб, устозлари қаторидан ўрин олди. Қобилжон бошқараётган бригадага заводда биринчилар қатори коммунистик меҳнат бригадаси деган қутлуғ ном берилган.

Қобилжон ака ишлаб чиқаришда илғор бўлиш билан бирга жамоат ишларида ҳам актив иштирок этади. Ҳозир у завод касаба союз комитетининг аъзоси.

У ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўз билимини кунт билан оширди. Тошкент қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригациялаш инженерлари институтини муваффақиятли тамомлаб, ҳозир 9- дурадгорлик цехига бошчилик қиляпти.

Қобилжон ака ўз бахтини меҳнатда, заводда, ишчилик касбида топди. У икки марта СССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

Партия ва ҳукуматимиз Қобилжон аканинг ҳалол меҳнатини юксак тақдирлади. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Ой охири. Темирчилик-пресслаш цехида иш авжида. Ишчилар ҳар бир минутнинг қадрига етиб ишлашяпти. Кутилмаганда 100 тонна босим билан ишлайдиган пресс бузилиб қолди. Агарда пресс ўз вақтида ремонт қилиб ишга туширилмаса, заводнинг ойлик плани тўлмай қолиши турган гап эди. Бундан хабар топган ёш коммунист, ремонтчи-слесарлардан А. Рагулин, Н. Қамбаров ўртоқлар ишдан кейин қолиб бўлса ҳам прессни тузатиб беришди.

Лекин шундай коммунистлар ҳам борки, улар ўз зиммаларидаги масъулиятни унутиб қўядилар, ножўя ҳатти-ҳаракат қиладилар. Масалан, Фозилжон Аҳмадбеков деган ёш коммунист билан шундай бўлди. У ўз қилмишлари билан партия билетига доғ тушириб қўйди. Ичиб келиб касбдошини беҳурмат қилди. Завод партия комитети уни қилмишига яраша жазолади.

Фозилжон бу доғни ювишга сўз берган эди. Ҳақиқатан ҳам ҳали у айтган сўзининг устидан чиқди, ичишни ташлади. Ишлаб чиқаришда ва жамоат ишларида активлик кўрсата бошлади. Яқинда завод партия комитети унинг яхши ишларини назарга олиб, ҳайфсанни олиб ташлади.

Партия ташкилоти ва коммунистлар олиб бораётган сиёсий ва ташкилотчилик ишлари коллектив ҳаётининг ҳамма томонларига самарали таъсир кўрсатмоқда.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан руҳланган корхона коммунистлари қишлоқ хўжалиги учун кўплаб дизель, насос, универсал юклагич, гидротақсимлагич ва универсал экскаватор каби машиналар ишлаб чиқариш ва партиямизнинг XXIV съезди шарафига муносиб туҳфалар тайёрлашда ишчиларга бошчилик қилмоқдалар. Завод коллективи ўз зиммасига оширилган мажбурият олиб ишламоқда.

Ваъда вафоси билан улуғ, дейдилар. Олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш коммунистлар учун муқаддас вазифадир.

Бўрибой ШЕРМАТОВ,
Андижон машинасозлик заводининг смена мастери.

СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИ

САОДАТ ЙЎЛИ...

МИЛЛАТИМ РУС. Естиқдошим ўзбек. Болаларим бир бети оқ, бир бети қирмизи олманинг икки палласига ўхшайди. Қашқадарёликман. Миндонда бахтимни топдим.

Ўзбекларда киндик қони тўкилган ер — Ватан деган мақол бор. Бу бир томонлама жуда тўғри. Яқин-яқинларгача ҳам кексалар отлиқ ёки пиёда узоқроқ бир қишлоққа борар бўлса, фалакнинг гардиши мунча кенг экан деб, ҳайратланардилар. Бундан бир неча ўн йиллар муқаддам ҳамқишлоқлар туз, керосин, мато учун туяда, чотан аравада, отлиқ, пиёда шаҳарга келиб-кетганларни кечагидек кўз ўнгимда. Улар номозшомда йўлга тушсалар, бомдодда бозорга кириб келардилар. Харид қилган нарсаларини араванинг устидаги бир неча боғ беданинг устига авайлаб ўрнатиб, пиёдалари эса, қопини орқалаб келарди. Саллаларига лампа шишани оҳистагина қўндирганлари ҳали-ҳали кўз олдимда турибди. Ҳозир битта ош пиширгунча Москвага борса бўлади.

Бу сўзларни Фарғона область, Фарғона районидаги Димитров номли колхознинг бригада бошлиғи, КПСС XXIV съездининг делегати Маъсуда Каримовадан эшитдик.

Оддийгина деҳқон аёли шу фикрларни айтдими, деган савол туғилади. Айтди. Ахир у 1943 йилда ўнинчи синфни тугатган. Орадан 28 йил ўтди. Ойига биттадан китоб ўқиса ҳам, биласизми, қанча китоб ўқилади? Деҳқон аввало тажрибасига, кейин илмга солиштириб иш олиб боради.

Бригаданинг ери 73 гектар. Аъзолари 83 та. Ерлар лахтак-лахтак. Қуроқ кўрпага ўхшайди. Кўрпадаги ҳар бир ямоқ ҳар хил матодан бўлганидек, ҳар бир қийқим ернинг ҳам тили бор. Ҳа, ҳар қарич ернинг тили бор. Яхши деҳқон ернинг яхши таржимони! Ийдаради. Юрагидагини юзага олиб чиқади. Бўлмаса, Шоҳимардоннинг салқини уриб турган тоғлиқ районда ҳар бир кўчатнинг тақимигача кўсак олиб, ҳар бир кўсакни пиёладан тошган нишолдалардай очилтириш осонми? 83 кишининг 83 тақдири, 83 хил табиати бор. Бу кеча-кундуздаги бригада бошлиғи илм билан тажрибани омухта қилмаса, бўлмайди. Одамлар эргашмайди.

Маъсуда Каримова Қашқадарёдан Фарғонанинг Миндонига тақдирнинг сўқмоқларидан келиб қолди.

Миндонлик Мирза Каримов Ҳазорбоғдаги механизация мактабида илмий бўлим мудири эди. Маъсуда шу мактабнинг комсомол комитети секретари бўлиб ишларди. Кўздан кўзга ҳар қарашда нур тушиб, диллар дилга ипсиз боғланди. Йигит қизнинг розилигини олгач, отангиздан сўранг, деди.

— Отам 1941 йилда урушга кетганча дом-дараксиз. — Қиз хўрсинди.

— Онангиз-чи?

— 1942 йилда қазо қилганлар.

— Тушунарли. Кечирасиз... Ярангизни тирнаб қўйибман.

— Ҳеччиси йўқ. Бир-биримизнинг сиримиздан воқиф бўлганимиз яхши.

— Бўлмаса, Фарғонага кетақолайлик. Онам онангиз ўрнида бўладилар. Қариндош-уруғлар, дегандай... Кўнглингиз ҳеч кимни тусамайдиган бўлиб кетади. Фарғонани кўрмабсиз — оламга келмабсиз!..

Бу воқеа 1948 йилларда бўлиб ўтган эди. Ўзбек расмига кўра, тўй бўлди. Осуда бу қизни қайнонаси Маъсуда деб атайбошлади. Шу-шу ҳамма Маъсуда дейди. Бу исм ўзига ҳам ёқиб қолган.

Келиннинг оёғидан дегандай, у ўзининг меҳнати билан бу хонадонга файз киритди. Саодатига саодат қўшди. Ҳозир унинг бешта фарзанди бор. Тўнғичи Фарғона давлат педагогика институтининг чет тиллар факультетида иккинчи курсда ўқийди.

Мирза Каримов йигирма йилдан бери «Сельхозтехника» инженери, Маъсуда Каримова 1962 йилдан бригада бошлиғи. Бу давр ичида бригаданинг ҳосилдорлиги, ернинг мелиоратив ҳолати, аъзоларнинг турмуши сезиларли даражада ўсди. Маъсуда Қизилтепа массиви билан олишиб, қуйма пўлатдай пишиб кетган. Ҳар йили мўлжалдагидан ортиқ ҳосил олади. Тўғри, бригаданинг ҳосили елкасида тўрт миллион 667 минг тонналик хирмон кўтарган карвоннинг кам, жуда кам, учқундай улушини ташкил қилади.

Аммо, сиз каттакон дарёдан бир қултум сув ичиб, пиёладаги сувнинг қайси ирмоқдан келиб дарёга қўшилганини айтиб беролмайсиз. Асал тотганда қайси чаманнинг гулидан йиғилганини ҳам билмайсиз.

Бригаданинг пешана тери билан суғорилган, қора кўзларнинг нури, юракларнинг қўри билан иситилган пахтаси республика олтин хирмонининг қайси қатламига жойлашганини Маъсуда билмайди. Аммо, шуни аниқ биладики, гахталари олмоснинг бир қиррасидек, қаердадир товланиб турибди.

Унинг камтарин меҳнати тақдирланиб, область коммунистлари ўн беш делегатнинг бири сифатида — КПСС XXIV съездига делегат қилиб сайладилар.

Маъсуда Каримовадан таассуротларини сўрадик.

— Қадим-қадимдан ўз омочининг тиғи билан ерни тилган, ризқ йўлини очган деҳқон тинчлик рамзи сифатида тасвирланади. Жуда тўғри. Деҳқон тинчлик тарафдори. Дастурхондан тўкилган увоқларни чўқилаётган чумчуқларга ҳам, каттиқ ердан қатлаб чиққан бойчечакка ҳам, ўт-ўланнинг эркин униб чиқиши учун ҳам тинчлик керак. Ер осойишта бўлиши лозим. Бу съездда ҳам партиямиз халқлар ўртасида тинчликни сақлаш учун изчил кураш олиб боражаги, унинг коммунистик жамиятни барпо қилишдаги буюк режалари бош масалалардан бири бўлиб қолади.

Анвар ЭШОНОВ,
Фарғона райони, Димитров номли колхоз.

Меҳнат вахтасида

СССР ТЕМИР ЙЎЛ МИНИСТРИНИНГ буйруғига биноан Ўрта Осиё темир йўлининг Ховос бўлими ташкил қилинди. Унинг қарамоғига Мирзачўлда жойлашган, шунингдек Ховос станциясидан Ленинободнинг шарқигача ҳамда Самарқанднинг ғарбигача жойлашган барча темир йўл хизмати ва ҳаракат составидаги темир йўл магистраллари топширилди.

Янги ташкил қилинган бўлим темир йўлчилари КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасини муваффақиятли олиб бормоқдалар. Масалан, тепловоз бригадалари съезд очиладиган кунга қадар пландан ташқари бир миллион тоннадан ортиқ халқ хўжалик юклари ташиб беришга, кўп миқдорда ёнилғи ҳамда мойлаш материаллар иқтисод қилишга қарор бердилар.

(ЎзТАГ).

МИНГЛАРНИНГ БИРИ

ЛАВҲА

Биз қаҳрамонимизни йўлда учратдик. Қандай қаҳрамон дейсизми!! Йўқ-йўқ, у ойга биринчи қадам қўйганлардан эмас. Оддийгина бир ишчи. Келинг, яхшиси у билан қандай танишганимиздан бошлай қолайлик.

Бекатга чиқишимиз билан 7-трамвай етиб келди. Унга чиқиб олдигу манзилга равона бўлдик.

Ўрдада вагонлардан кишилар тушиб яна аллақанча йўловчи чиқди. Кўп ўтмай трамвай қўзғалди. Сал нарироқда ўтирган нуроний бир чол ўрнидан туриб, ҳайдовчи томон яқинлашди. Сўнгра у қўлидаги қоғозини ҳайдовчига узатди:

— Қизим, мана шу адресга қандай бориш керак, билмайсизми! Қишлоқдан келаётгандим, — деб қўшиб қўйди.

Трамвай бошқарувчи гоҳ қоғозга, гоҳ йўлга қараб адресни кўриб бўлгач:

— Отахон, ҳали тўрт бекат бор. Сиз ҳозирча ўтириб туринг, кейин ўзим айтарман. Тушарсиз. Борадиган кўчангизни кўрсатиб қўяман, — деди.

— Ҳайдовчи опа ким! — сўрадик. Ёнимизга келган кондуктор Кабир ака Ваҳобовдан. Унинг йўловчиларга хушмуомалалиги бизни қойил қолдирган эди.

— Мавжуда опа иккинчи трамвай депосининг энг жонкуяр ишчиларидан, деди Кабир ака. — 1942 йили шу депога шогирдликка келган. Мана сал кам 30 йилдирки, шу ерда меҳнат қиляпти. 15 га яқин шогирд ҳам тайёрлаган. Айниқса меҳнатсеварлиги, хушмуомалалигини айтмайсизми. Ҳаммамиз унга ҳавас қиламиз, ўрнак оламиз.

Биз олдинга ўтдик. Мавжуда опа билан ҳол-аҳвол сўрашиб йўл бўйи суҳбатлашиб кетдик. Афсуски, саволларимизга тўла жавоб ололмадик. Опа камтарлик қилдими, ҳар ҳолда ёзилиб гапирмади. Ахир иш устида гапириш... Яна транспорт бошқаришда-я. Биз Мавжуда опа билан қисқагина гаплашиб, у ҳақда баъзи нарсаларни билиб олдик, холос. Ўз касбини жон дилидан севган меҳнатсевар аёл январь ойи планини 119 процент қилиб бажарган. Мавжуда опа 1947 йилдан бери КПСС аъзоси экан. Шунинг учун қайтишда депога тушиб парткомга учрашишга қарор қилдик.

— Бизда илғор ишчилар жуда кўпчиликни ташкил қилади, — деди партком ўртоқ Т. Усмонова. — Назир Икромов, Марям Дўсмамбетова, Мавжуда Муталова, Ғулом Сулаймонов сингари ўртоқлар...

— Мавжуда опанинг меҳнат фаолияти ҳақида гапириб берсангиз!

— Мавжуда Муталова — депомизнинг фахри. Энг илғор коммунист ишчиларимиздан. Ойлик планларини ҳамиша ошириб бажаради. 1970 йил планини ҳам ноябрнинг ўрталаридаёқ бажариб қўйган эди. Кўп йиллар давомида ҳалол ва ибратли меҳнати учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. У яқинда район ва шаҳар партия конференцияларида қатнашди. Коллективимиз Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди делегатлигига Мавжуда Муталованинг номзодини муносиб топди...

Хуллас, оддий ишчи—трамвай ҳайдовчиси коммунист аёл Мавжуда Муталова йўловчилар кутиб қолмасин деб, тонг-саҳарда йўлга чиқаётган, кишиларнинг оғирини енгил, узоғини яқин қилаётган минглаб ишчиларнинг бири. У улкан кашфиёт яратмаса ҳам чексиз кашфиёт қилаётган кишиларни ўз манзилларига элтиб, уларнинг ана шу кашфиётларига муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Партком ҳақ гапни айтди. Биз ҳам доимо ўз постида сергак туриб йўловчиларга сидқидилдан хизмат қилаётган Мавжуда опага ўхшаган минглаб, оддий бўлса ҳам лекин ғоятда шарафли касб эгаларига олқиш айтамиз.

З. АМРУЛЛАЕВ,
Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.
Тошкент.

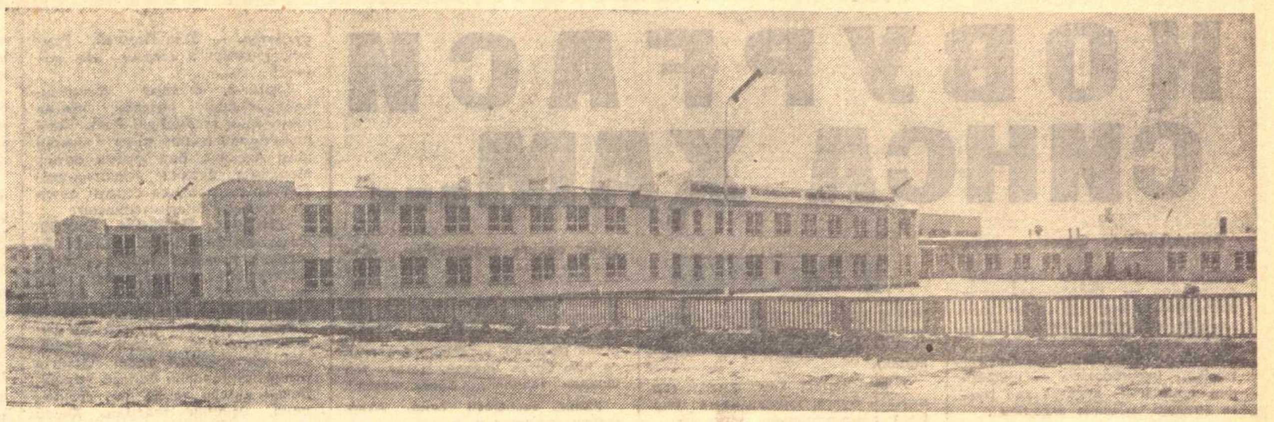

БУХОРО ОБЛАСТИ. Томди районининг чорвадорлари учун қулай шароитлар яратилмоқда. Яқинда район марказида янги мактаб интернат очилди. Бу ерда машғулотлар бошланиб кетди, кенг ёруғ синфларда, ўқув кабинетларида болалар билим олишяпти, залларида яхши қулайликлар мавжуд. Суратларда: (чапдан) ўқитувчи Нурберди Малгариев она тили дарсида машғулот ўтказаётгани ва янги мактаб биноси тасвирланган. Н. Ключнев фотолари. (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

ДИЛ ҚУЛФИ

ОЧЕРК

Кўчқорота тоғидаги чашмалар бирлашиб, Майлисой вужудга келади. У шовқин-сурон билан «Андижон» колхози марказидан оқиб ўтади.

— Шу сойдан сув ичамиз, ука, — деди боядан бери шовуллаб оқаётган сойга термулиб ўтирган Нурмамат ака. Шу пайт колхоз раисининг секретари Шарофат Усмонова келиб:

— Партком опамлар бугун келмас эканлар, райкомга, мажлисга кетибдилар, — деди.

— Партком опа асли шу ерликми? — деб сўрадим Шарофат кетгач ундан.

— Ҳа, шу ерлик, — деди бухгалтер ўзига хос вазмин оҳангда. Кейин ниманидир эслагандай, ботиб бораётган қуёшга, саккиз тепки атлас тусида тобланаётган булутларга тикилди ва маъноли жилмайди. Бу жилмайиш сабабини кейинроқ, меҳмонхонада ўтириб суҳбатлашгач, англадим. Бухгалтер-да, гапни иқтисоддан бошлади.

— Колхозимиз раҳбарлари ҳар ердан келганлиги учунми, ё улар тез-тез алмашиб турганлиги учунми, ҳарқалай, ука ҳосилдорлик сира ўн етти центнердан ошмасди. Агар ишонсангиз, колхоз чўнтагида бир танга ҳам қолмаган эди. Худди ана шу кезларда бизга Улфатхон партком секретари бўлиб келди.

Улфатхонни ёшлигидан биламан, пишиқ, тиришқоқ қиз. Бу ишни яхши эплагач, Тошкентга, уч йиллик кадрлар тайёрлаш мактабига ўқишга юборишди. Уни тамомлаб келиб, қўшни «Гулистон» колхозида аввал агроном, кейин партком секретари бўлди. Бу ерга у райком инструкторлигидан келди. Раҳбар фақат тоғ олдидаги нарсаларни кўриши озлик қилади, ука. Тоғ ортида ҳам бепоён дунё бор... Менимча, буни Улфатхон пайқаган эди. Ишни одамлардан бошлади. Чунки, чашмаларсиз Майлисой бўлмагандай, озчиликнинг кучи билан колхозни тиклаб ҳам бўлмасди.

Салқингина куз оқшоми биз ўтирган мўъжазгина хонага ҳам ўз тўрини ёйган эди. Нурмамат ака гапга берилиб кетганданми, буни кечроқ пайқади, чироқни ёқди. Сўнг аста гапида давом этди:

— Бундай ўйлаб қарасам, ука, шунга ҳам олти йил ўтиб кетибди. Олти йил ичида пахта ҳосили ҳали айтган 17 центнердан 38,5 центнерга чиқди. Бошқа тармоқлар ҳам ана шундай юксалди. Ҳисоблаб кўрганимизда колхозчининг ўртача ойлик маоши 156 сўмга тўғри келди. Колхоз кассаси ҳам пулга ёлчиб қолди, ука. Янглишмасам, ҳозир ҳам кассада икки юз минг сўмдан ортиқ пул бор. Мен шу ўзгаришлардан кейин ишлаб чиқаришда раҳбар катта роль ўйнашига қаттиқ ишонадиган бўлдим.

Нурмамат ака бир нимани эслагандай, дераза ойнасидан рўпарада турган Кўчқорота, Арслонбоб тоғлари томон тикилди.

Усмоновнинг тиниқ ва аниқ гапириши менга ёқди. У жангларда қон кечган, кўп сиру асрорларни бошидан кечирган. Кўп китоблар ўқиган. Балки сўзларни териб ойдин гапириши шундандир.

— Энди ука, сизга бир оддийгина мисол айтаман, — суҳбатни давом эттирди, у, — шу ёзнинг бошида иш анча тиқилинч келди. Ғўзаларни ўт босиб кетди. Устига-устак пилла масаласи. Шунда партком билан раис ўзаро келишиб, бири пиллага, бири пахтага бош бўлди.

Нурмамат Усмоновнинг ҳикоясини эшитиб ўйга толдим. Балки у парткомни беҳуда мақтаётгандир. Ҳар қалай, у келгандан бери колхозда юксалиш юз берган. Бунинг учун партком секретари нималар қилган? Мен пайт топиб шу ҳақда гап очдим.

— Мен, сизга бир-иккита далил айтаман. Шундан ўзингиз хулоса чиқариб оларсиз... Колхозимизда ўн бешта бригада бор эди. Улфатхон келгач, ҳамма бригада бошлиқларига талаб кучайтирилди. Бу ўринга эса муносиб коммунистлар сайланди. Ўшанда баъзи одамлар:

— Партком опа бригадирнинг қулоғидан тортади, бригадирлар ғўзанинг қулоғидан тортади, — деб ҳазиломуз кулишган эди.

Балки, бундай қараганда, шундайдир. Лекин жиддий қаралса, партком одамларни ўйлаб, колхозни ўйлаб шундай қилгандир.

Партком планни бажариш учунгина курашмади. У энг аввало одамларни ўйлади. Одамларнинг фикр-ўйлари, дард-ҳаяжонлари, ташвиш-шодликлари билан қизиқди. Уларнинг турмушларидаги энг майда икир-чикиригача билиб олишга ҳаракат қилди. Уларга иложи борича ёрдамлашди... Хуллас, у кишилар дилидагини яхши билиб олади, ҳамма нарсага одил қарайди, ҳамма ишни пухта ўйлаб бажаради. Бу унинг оддий одати. Эртаси куни биз катта асфальт кўчадан ўтиб, сўнгра сертупроқ йўлга бурилдик. Улфатхон опа хижолат чекди, шекилли:

— Кўчаларни асфальтлаштириш учун 50 минг сўм пул ажратдик, — деди, — Яқинда иш бошлаймиз.

— Колхоз қайтадан қуриляпти, шекилли-а? Янги уйлар тушипти...

Партком секретари бош силкиди. Лекин у ўзи партком секретари бўлиб келгандан бери янги лойиҳа асосида 400 дан ортиқ шинам уй, болалар боғчаси, колхоз идораси, магазин, клуб, касалхона, диспансер бинолари, дала шийпонлари қурилганлиги ҳақида оғиз очмади. Ўрта бўйли, ғоят соғлом, бутун ҳатти-ҳаракатидан жиддийлик аломатлари сезилиб турган аёлнинг мақтанишни ёқтирмаслигини шунда сезганман.

Йўлда давом этарканмиз, Улфатхон:

— Бу уйни кўп болали Холтожи Отахоновага қуришяпти, — деди, — узоқ йилдан бери колхозда ишлайди. Уйи эски. Ўз кучи билан уй қуришга имконияти йўқ. Болалари ёш.

Бироқ, Улфатхон яна ўнлаб қари-қартанг, имконияти йўқ оилаларга шу йўл билан уй қуриб беришгани ҳақида гапирди-ю, ўзини бирон ўринда рўкач қилмади.

— Ҳув анави, тандирда нон ёпаётган аёлни кўряпсизми? У колхозимизда биринчи қаҳрамон она — Турғуной Кенжаева бўлади. Эсимда, 1965 йилда бир гуруҳ хотин-қиз кийим-кечак, гул, ўйинчоқлар олиб табриклагани бордик. Ўнинчи фарзанд туғилган кун — тўйга айланиб кетди. Ҳозир бу одат тусига кирган. Колхозимизда 50 қаҳрамон она бўлса, барининг ўнинчи фарзанди туғилган кунни тўй-табриклар билан ўтказганмиз.

Улфатхон билан гаплашиб борарканмиз дуч келган ҳар бир бола: «Ассалом партком опа», дея чулдираб ўтарди. Кеча, мен Нурмамат акадан: Колхозимизда 547 хўжалик бор. Улфатхон уларнинг ҳар бирини-кига кам деганда бир ойда бир-икки марта кириб чиқади, ҳол-аҳвол сўрайди. Энг кичик чақалоғигача танийди, исмларини ҳам билади», деб эшитган эдим. Ростга ўхшайди.

— Нариги уйларда кимлар яшашади?—сўрадим Улфатхон опадан.

— Иноятхон Қорабоева, Холниса Йўлдошева, Тошхон Тожибоевалар... Сиз, менимча, атайлаб, сўраётганга ўхшайсиз. Воқеадан хабардорсиз шекилли.

— Янглишмадингиз — дедим кулиб.

— Айтақолай, воқеа бундай бўлган. Партком секретари колхозчилар йиғилишида:

— Тўқ яшаяпмиз, — бўғчаларимизда қўша-қўша кўйлаклар, турли-туман матолар бор. Ҳар бир кўрпа орасига пул ҳам яшириғлик. Ҳовлимизда мол-ҳол, боғ-роғ, дегандай... Агар биз маданий яшашни билганимизда эди, шу пул, матолар эвазига холодильник, кир ювиш машинаси, кровать, стол сотиб олган бўлардик. Бундан ташқари, баъзиларимиз ишда ҳам, уйда ҳам бир усти-бош билан юрамиз. Кун бўйи меҳнатдан бўшамаганимиз учун ҳатто, ўша чанг босган, усти-бош билан ёстиққа бош қўямиз...

Орадан кўп ўтмай Улфатхон айтганларининг натижасини текшириб кўрган. Лекин ҳалиги уч аёл уни ҳақли эътирозлар билан ўртага олишган.

— Ўзбек гази дунёни таъминлашга етар экан, газетапардан ўқидик Улфатхон. Бизнинг кичкинагина Бўтакора қишлоғимизга ҳам газ келса, — дейишган улар. — Маданият, маданият, деймизу, ҳатто колхозимизда, ҳаммом ҳам йўқ!...

Уч деҳқон аёл партком секретарини шу тариқа мот қилишган. Шундан кейин Улфатхон колхознинг 53 гектарлик боғи этагида ҳаммом қурдиришга аҳд қилди.

Гап билан бир ёғи қирғиз ерларига, бир ёғи «Коммунизм» колхози ерларига туташ пайкалларга етиб қолибмиз.

— Бу йил гектаридан неча центнердан ҳосил олинди? —сўрадим.

— Ўттиз бешдан... Навбатдаги марра —қирқ!

— Одамлар билан ишлаш оғир эмасми? —сўрадим партком секретарининг ўйчан хаёлини бузиб.

— Ҳам оғир, ҳам енгил, ҳам завқли, ҳам ташвишли... Мен, масалан, одамларимизни бир кун кўрмасам, туролмайман. Уларнинг қайғуларига ҳам, шодликларига ҳам шерик бўлгим келади. Менга енгилдай...

Йўлда эллик центнерчи бригада бошлиғи Мамасоли Йўлдошевга ҳам йўлиқдик. Бироз ишдан, маданиятдан гаплашиб ўтирдик.

«Йигирма қиз» даласида Робихон Каримовага дуч келиб қолдик. У пахта тўла этагини ерга қўйиб, Улфатхонни қучоқлаб олди. Бу хушрўйгина қизнинг Улфатхондан миннатдорлиги шундайгина кўзидан сезилиб турарди. Кейин билсам, уни Қирғизистонга, ўзи танимаган кишига узатишмоқчи бўлишганда Улфатхон аралашиб, тўй қолдирилган экан. Робихон энди бошқаларнинг тақдирига ҳам аралаша олади! Ҳозир унинг ўзи агитатор.

— Йигит-қизларнинг никоҳ тўйлари тез-тез бўлиб турадими?

— Ҳа. Шу яқинда тўққиз никоҳ тўйи ўтказдик.

Кейин менинг мақсадимни сезди, шекилли:

— Тўйларимиз ширин ўтяпти, — давом этди у.— Дастлабки чоғлар тўйга нималар ҳаражат қилиш зарурлиги тўғрисида раис иккимиз «смета» тузиб бердик. Ҳозир ўзлари уста бўлиб кетишган. Бир оз олдин келганингизда теримчи қиз Озодахон Ёқубова билан тракторчи йигит Тўхтарали Қирғизовларнинг никоҳ тўйлари устидан чиқардингиз. Тўйга 102 ёшли Нурхонбу, Ойбу, Шаҳрибулар ҳам келишган эди. Бу табаррук момоларимиз келмаса тўй татирдими бизга.

Партком секретари Улфатхон Болтабоева билан бир кун дала айландик, одамлар орасида бўлдик. Коммунист ўзбек қизи дунёнинг у бошидан—бу бошигача фикр юритади. Бир бошида минг ташвиш. Энг муҳими, одамларни севади. Балки шу сабабдир, ҳаммасига улгуради. Ҳа, у одамларни севади, шунинг учундир одамлар ташвиши унга осон, севимли туюлади.

Мамадали МАҲМУДОВ.

ТАТАР КУЙЛАРИ

Татаристон Автоном Республикасининг талантли қўшиқчиси И. Шокиров Абдулла Тўқай мукофотига сазовор бўлганлигини яна бир бор намойиш қилди. У пойтахтимиз Тошкентдаги Свердлов номли концерт зали саҳнасида Волга, Кама, Оқдарё қирғоқларида яшовчи халқлар куйларидан ижро этган оҳанрабо қўшиқлари тошкентликларнинг олқиш ва ҳурматига сазовор бўлди. Пойтахтимиз томошабинлари Шокировни бир гина ижрочи эмас, талантли бастакор сифатида ҳам чин юракдан табриклайдилар.

М. МАҲМУТОВ.

АХБОРОТ

ЎЛКАМИЗ БОЙЛИКЛАРИ

Янги мармар кони

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Самарқанд геология трестига қарашли Қашқадарё геология қидирув экспедицияси хазинатопарлари Қоратепа тоғлари этакларида саноат ва капитал қурилиш, ҳайкалтарошлик, архитектура, метро ва туннель қурилишларида ишлатиладиган энг нафис, силлиқ мармар тош конини топдилар. Мармар тошлар физик ва химиявий хоссалари билан ўзга мармар конларидан фарқ қилади. Мармар тошларни карьер усулида қазиб олиш мумкин.

Карьер қазиш ишлари бошланиб кетди. Дастлабки мармар блоклари республикамиз ва Иттифоқимиздаги мармар тошни қайта ишлаш заводларига жўнатилмоқда.

Яккабоғ миси

Яккабоғ геофизика экспедицияси Қашқадарё областининг Яккабоғ тоғларида яна бир ер ости нодир бойлиги — мис маъдани конларини топишга муяссар бўлдилар. Геологик қидириш ва пармалаш ишлари яхши натижалар бермоқда.

Яна бир олтин кони

Республика Геология министрлиги Тошкент геология трестига қарашли Шарқий Қурама геология экспедицияси денгиз сатҳидан 2000 метр баландликда жойлашган Қизилолмасой тоғларида Самарчуқ олтин конини топдилар.

Маъдан худди Қизилолмасой олтин кони сингари кулранг, қаттиқ гранит тошлар ўзанида жойлашган. Олтин Чодак олтин сараловчилар фабрикасига жўнатиляпти.

Яхши хулқинг—кўркинг

ФАРЗАНДЛАРГА ТИЛАГИМИЗ

Хаёл нурдан ҳам учқур, дейдилар. У кишини бир зумда дунёнинг истаган чеккасига олиб бориб-олиб келади. Умр хотираларини кино лентасидек бир-бир кўз ўнгидан ўтказади. Мен ҳам гоҳо ўй суриб кетаман. Меҳнат ва азоб-уқубат билан ўтган ёшлик кунларимни хотирлайман. Сўнг уни ҳозирги бахти ёр бўлган авлоднинг ҳаёти билан таққослаб кўраман. Ўҳ-ҳў! Ер билан осмонча фарқи бор.

Мана, тупроғи тизза бўйи келадиган тор, эгри-бугри кўча. Нима иш қилишини билмай зериккан болалар тупроқ тўдалаб, хоммопиш ясашмоқда. Тинмай жоврашади:

— Хоммопиш, атала пиш, ҳамманики пишмасаям, меники пиш!

Болалар тўнтарилган товоққа ўхшатиб тўдаланган тупроқ сиртини сув билан авайлаб пишитгач, бир томонидан аста тешиб, тандир ясашади. Кейин унга ўт ёқилиб, лойдан тайёрланган «нон» ёпилади. Кошки, «атала пиш» деб жовраётган болалар кўз ўнгида «лой нон»лари чинакам нонга айланса-ю, роҳат қилиб есалар. Улар учун бу ширин орзу эди, холос. Мен ҳам ана шундай минг-минглаб армонли гўдакларнинг бири бўлганман.

Юқоридаги аянчли манзара кўз ўнгимдан нари кетгач, унинг ўрнини боғча ва яслиларда қувнаб-яйраб ўсаётган болаларнинг ҳаёти эгаллайди. Бахтиёрлар ўсиб-улғаядилар. Кейин уларни оналардек меҳри бир жаҳон бўлган мактаб ўз бағрига олади. Сўнг қутлуғ қадамлари олий ва махсус ўқув юртларига етиб боради. Бу ерларда ёш авлоднинг ўсиб унишм, ўқиши, билим чўққилари сари дадил парвоз қилиши учун барча шароитлар муҳайё экани ҳаммага ойнадек равшан. Ҳа, оламда бизнинг фарзандларимиздек бахтиёр ёшлар бўлмаса керак! Биз — дунёнинг аччиқ-чучугини кўрган кексалар ана шундай деймиз. Лекин баъзи ёшларимиз тўкликка шўхлик қилишяпганга ўхшайди.

Яқинда мен бир иш билан Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтига бориб қолдим. Неча юзлаб ёш авлод таълим олаётган бу йирик олий ўқув юрти республикамизга машҳур. Бир неча муддат институт дарвозаси олдида туриб қолишга тўғри келди. Тўда-тўда йигит-қизлар ичкарига кириб-чиқиб турипшибди. Башанг кийинишган, бир-бирларидан сулув. Афсуски, уларнинг аксарияти мендек бир қарияни кўрмагандек бўлиб индамай ўтиб кетишаверарди. Наҳотки, «ассалому алайкум» деган бир оғиз сўзни айтиш уларга шунчалик қийин бўлса. Аҳлоқ ва одобнинг алифбеси саломдан бошланиши ҳаммага аён. Буни келажакда муаллим бўлиб, болажонларимизга турли фанлардан дарс берадиган, одоб ўргатадиган ўғил-қизларимиз ҳам билишса керак?!

Бундай манзарани мен чет тиллар ҳамда рус тили ва адабиёти педагогика институтларида ҳам учратдим.

Баъзи ёшларимизнинг кўчакўйида қилган ножўя ҳатти-ҳаракатлари ҳам кишини ранжитади. Маълумки, Студентлар шаҳарчаси Тошкентнинг энг кўркам жойларидан ҳисобланади. В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети, политехника институтининг икки факультети ҳамда студентларнинг қанчадан-қанча ётоқлари шу ерга жойлашган. Ана шу сабабдан бу ерга қатнайдиган автобус, трамвай ва троллейбусларда йўловчилар кўп бўлади. Айниқса, эрталаб ва кечқурунлари уларга чиқиб-тушиш мушкул. Бундай пайтларда биздек кексаларга, айниқса, қийин. Кошки, барака топкур студент ўғил-қизларимиз йўл бериша қолса! Асло! Уларнинг баъзилари, ҳатто, болалик аёллар-у, инвалидларни ҳам назар-писанд қилишмайди. Ҳуллас, катталар бир ёқда қолиб, ҳаммадан олдин баъзи «эпчил» ёш-яланглар ўтириб олишади.

Яна бир воқеани сўзлаб бермоқчиман. Кечки пайт трамвайда борардим. Олдинги ўриндиқда ўтирган икки қизнинг бири менга жой берди. Илтифоти учун миннатдорчилик билдирдим. Озроқ юриб, Санъат саройига етдик. Бекатдан кўпчилик қатори портфель кўтарган уч йигит ҳам чиқди. Эгниларида бир хил ялтироқ пальто бошларида кубанка, бўйинларида оқ-қора йўл-йўл шарф. Афтидан, студент бўлсалар керак. Таажжубки, пахза ўтмай қилиқ чиқара бошлашди. Йигитлардан бири кутилмаганда менинг ёнимда ўтирган қизнинг тиззасига зилдек портфелини ташлаб:

— Қани, сенлар ҳам папкангни бер! — деди шерикларига.

Кўз очиб-юмгунча учта портфель қизчанинг тиззасига келиб тушди.

— Бу нима қилиқ? — қиз ҳайрон бўлиб йигитлардан сўради.

— Ўтирганингдан кейин, кўтарасан! — баравар ўшқиришди йигитлар.

Йигитларнинг ҳатти-ҳаракатидан таажжубда қолиб, аста уқтирдим:

— Ўғилларим, бу ишларингиз одобдан эмас, илтимос қилиш керак эди.

— Сиз аралашманг, бобой! — бирдан бақиришди йигитлар.

Қиз Марказий телеграфда трамвайдан тушиб қолди-ю, уч шилқимнинг балосидан қутилди.

Яна хаёлларим мени ўз оғушига олади. Юқорида тасвирланган воқеалар ҳақида ўйлайман. Хўш, нега шундай? Ўқимишли, ҳеч нарсадан камчилиги бўлмаган баъзи ёшларимиз наҳотки шундай ножўя ишлар қилишса?! Бундай шарт-шароит ота-боболаримизнинг меҳнатлари эвазига бунёд этилганини наҳотки билишмаса?! Билишади! Менимча, улар ўқиган китобларига, илмларига амал қилишмаётганга ўхшайди. Фанлардан синов ва имтиҳонларни курсдан-курсга ўтиш учунгина топшираётган бўлсалар керак. Агар шундай қилаётган бўлсалар, жуда янглишадилар.

Бизнинг фахримиз бўлган ўғил-қизларимиз она-Ватанни гуллаб-яшнатиш йўлида қаҳрамонликлар кўрсатишмоқда. Ёшлик чўлларни бўстон қилягти, янги шаҳарлар бунёд этяпти, унинг қўли космосгача етди. Шундай экан, уларнинг сафида биз юқорида ҳикоя қилганимиздек ножўя ҳатти-ҳаракат қилувчилар учрамаслиги лозим. Бизнинг самимий тилагимиз ана шу.

Нурмат ХОЛМУҲАМЕДОВ,
1918 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер, Тошкент шаҳар Советининг депутати.

ПАВЛО ТИЧИНА

Атоқли украин шоири Павло Григорович Тичинанинг ижодий фаолиятида М. Горький, М. Коцюбинскийлар катта роль ўйнадилар. П. Тичинанинг биринчи шеъри 1910 йилда ёзилди, биринчи китоби «Қуёш кларнетлари» эса 1918 йилда босилиб чиқди. Шундан сўнг шоирнинг «Плуг», «Украинка еллари», «Партия йўлбошчи», «Бир оила ҳислари», «Енгиш ва яшаш», «Коммунизм уфқлари» каби қатор шеърий гулдасталари пайдо бўлди.

Павло Тичинанинг шеър, поэмалари СССР ва чет элдаги кўплаб тилларга таржима қилинган. Шу кунларда жамоатчилик атоқли шоир туғилган кунининг 80 йиллигини кенг нишонламоқда. Бугун биз газетхонларга атоқли шоирнинг бир шеърини тақдим этамиз.

◆ ◆

АЛЕКСАНДР ПУШКИНГА

Яна келдинг шон-шуҳрат қучиб
Шод қаршилар шаҳару қишлоқ.
Уша, ўша сочи жингалак,
Уша, ўша ёшу шўх, қувноқ!
Улуғладинг Ҳақиқат, Нурни,
Сатрларда яшар ҳисларинг.
Халқ бахтини куйладинг ҳар
вақт!
Халққа бир бахт доим
изладинг!
Шу бахт келди. Мана ўша
бахт!
Меҳнат ила шодлик йўлини
Очди бизга Буюк Инқилоб.
— Олға деди,
Ҳар қачон олға! —
Партиямиз уқтириб шу тоб!
Ҳа, ёшарди она Россия,
Ярашибди навқирон ёши.
Океаннинг ортида тундир,
Бизда порлар толе қуёши.
Боқ, эй шоир, йўлимиз порлоқ,
Чарчамасдан йўл юрдик
ҳарчанд.
Бизда Одам гўзал, хушчақчақ,
Орзулари чўққидан баланд!
Кел, эй шоир, Украинага,
Водийларни айлан, кезиб чиқ.
Янги ҳаёт қаршилар сени —
Қаршилайди янги куй, қўшиқ!
Боқ, эй шоир, Киев — Одесса—
Олмоқдадир янгича нафас.
Боқ Днепр ГЭСига ҳам,
Тоғдек юксак орзую-ҳавас!
Сен эртакда куйлаган ҳаёт
Мана бизнинг қўлимиздадир.
Келажакни куйлардинг бот-бот,
Гулгун ҳаёт дилимиздадир!
Лек ҳаётда ҳали бор қусур,
Қаердадир отилади ўқ,
Шеърing билан жангга келасан.
Янграр қўрқмас, жанговар
қўшиқ!
Улкан халқнинг душманларига
Сенда тайёр ханжару-
қилич.
Ҳар қандай ёв бўлар яксон,
Шеър — жасорат,
Шеър — қудрат, куч!
Сен доимо йўлдасан, шоир,
Сатрларинг сарғаймас асло.
Ва ҳисларинг яшаб қолади —
Яшагандай чин ҳаёт, дунё!
Сен одамлар юрагидасан,
Шеъриятнинг чироғи ёниқ.
Бу бир чироқ — мангу-мангуга.
Шуъла сочиб туриши аниқ!
Авлодлардан авлодларга сен —
Шеъринг ила кириб келасан.
Рус даҳоси —
сенга ассалом!
Сенга олқиш,
Сенга шараф-шон!

ТУЛҚИН таржимаси.

ОЛИМЛАРНИНГ УЧРАШУВЛАРИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съездига бағишланган фан кунлари Фарғона водийсида бўлиб ўтди. Узбекистоннинг 30 дан ортиқ таниқли олимлари водий меҳнаткашларининг меҳмони бўлдилар. Улар меҳнаткашлар билан бўлган учрашувларида фан ходимлари партиямизнинг бўлажак съездини қандай муваффақиятлар билан кутиб олаётганликлари ҳақида, олимларнинг республика халқ хўжалигини ва маданиятини ривожлантиришга қўшаётган ҳиссалари тўғрисида гапириб бердилар.

Узбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов, академик Ғ. А. Мавлонов, республика фанлар академиясининг мухбир аъзолари А. Д. Дадабоев, К. И. Лапкин, Г. А. Кошевников ва бошқа таниқли олимлар андижонликлар билан учрашдилар.

Узбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти С. Ҳ. Сирожиддинов, академиклар С. А. Азимов, Д. К. Саидов, К. А. Зуфаров ва бошқа фан арбоблари наманганликларнинг меҳмони бўлишди.

Фарғонага академик У. О. Орифов, медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси, Ленин мукофоти лауреати Р. Қ. Исломбеков, республика фанлар академиясининг мухбир аъзоси машҳур селекционер С. С. Содиқов ва бошқа таниқли олимлар келишди.

Узбекистон пойтахтининг вакиллари Фарғона водийсидаги кўпгина саноат корхоналарига бордилар, қишлоқ меҳнатчилари билан, студентлар ва маҳаллий олий ўқув юртлари олимлари билан, областлардаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимлари билан учрашдилар. (ЎзТАГ).

Босилмаган хабарлар изидан

ҚИПЧОҚ ОБОД БЎЛАДИ

Газетхон Абдураим Маткаримовнинг редакциямизга йўллаган «Меҳнаткашларнинг талаби ўринласа экан» сарлавҳали хабари текшириб, чора кўриш учун Қорақалпоғистон АССР Амударё район партия комитетига юборилган эди. Бу ҳақда район партия комитетидан қуйидагиларни хабар қилади:

«Меҳнаткашларнинг талаби ўринласа экан» сарлавҳали хабар юзасидан текшириш ўтказиш учун меҳнаткашлар депутатлари район совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ И. Файзуллаев бошчилигида 9 кишидан иборат комиссия тузилди. Комиссия зиммасига Қипчоқ посёлкасини ободонлаштириш имкониятларини ўрганиб чиқиш ва бу масалани район партия комитети бюроси муҳокамасига киритиш вазифаси юклатилди.

Район партия комитетининг шундан кейинги бюроси комиссия ахборотини тинглаб, Қипчоқ посёлкасини ободонлаштириш ишлари учун маҳаллий бюджетдан 21 минг сўм маблағ ажратишни район ижроия комитетига топширди. Район коммунал хўжалиги ўз навбатида капитал қурилиш учун 15 минг сўм ажратди. Посёлка марказида маҳаллий саноат комбинатининг тикув цехи ишга туширилди.

Булардан ташқари янги чойхона қурилиши, кўчалар ва хонадонларни электрлаштириш тамомланиш арафасида турибди. Район маданият бўлими мавжуд қишки ва ёзги кинотеатрларни тўла ремонтдан чиқариб, фойдаланишга топширди. Посёлканинг марказий кўчасига асфальт ётқизилди.

ҚОВУРҒАСИ СИНСА ҲАМ...

ФЕЛЬЕТОН

МУҚАДДИМА: Синовчи-ичувчи, синовчи-киювчи, синовчи-еювчиларни биласиз. Аммо Рауф Абдураҳимов — синовчи-ҳайдовчи. «синовчи»ларнинг таржимаи ҳоли ҳамиша қизиқарли бўлган. Танишинг:маълумоти — олий, вазифаси— база директори, касби—аптекачи, ишқибозлиги — шоферлик, ҳунари — ҳуда-беҳуда рулга ёпишиб, машина ағдариш...

АЛҚИССА: у шуҳратпараст эмас, «синовчи-ағдарувчи» холос. Акс ҳолда, «Узглавмедснаб»нинг Сирдарё область базаси директори истаганча шуҳрат сотиб олишга қурби етади. Яқиндаги «синов»да 5 та чап қовурғасидан айрилганини ҳисобга олмасак, бели асосан бақувват. (Эслатма: ҳозир база директорининг белида қанча қувват борлигини область милицияси терговчилари обдон «синов»дан ўтказишмоқда. Дастлабки маълумотларга кўра, терговчиларнинг тирговичи синай-синай деб турган эмиш. Терговчининг тирговичи омонат бўлса керак).

У амалпараст ҳам эмас, гар шундай бўлса, кимсан катта бир база директорининг ишқи «синовчи»ликка тушармиди? (Бу ўринда у ўзини «подшонинг ишқи қурбақага тушибди» деган мақол билан овутиб юради. Ишқибозлик қурсин).

Шундай қилиб денг, база директори — «синовчи-ҳайдовчи»... У кўз очиб юмгунча уч марта давлат машиналарини синаб-ағдариб кўрди. (Эслатма: ярим тўнтарилиш, деворга урилишлар бу ҳисобга кирмайди). Ҳозир Сирдарёда ҳеч ким, профессионал шоферлар ҳам бу соҳада унинг олдига тушолмайди. «Синовчи-ҳайдовчи» гоҳ йўлларда илондай буралиб одамларни қувган, гоҳ одамлар уни, гоҳ машинанинг устида, гоҳ остида, гоҳ ярим жон, гоҳ чала жон. (Халқ орасида, у тегирмонга тушса ҳам бутун чиқади, деган гап шундан тарқалган бўлса керак).

Унинг вазифаси оғир. Ахир, жаҳон спортининг барча турдаги «синовчилари» билан ғойибона мусобақалашган-да. Бизнинг «синовчи-ҳайдовчимиз» оғзида биронта бутун тиши қолмаган америкалик Помпей, биронта соғ қовурғаси йўқ инглиз Рампей, минг чандиқли италиялик Бомпей каби синовчи-боксчи, синовчи-самбочи, синовчи-қиличбозларнинг ҳам довруғини бир пул қилишга аҳд қилган.

— Ҳар бир спортчи ўз ўрнида рақобатчидир, — дейди «синовчи-ҳайдовчи» биз билан илиқ суҳбатда. — Ўша Помпей, Рампейларингиздан қаерим кам менинг?

Қаранг-а, бизнинг «синовчи-ҳайдовчи»нинг нотавон кўнгли нималарни тусамайди? Рост, Помпей-Рампейлардан унинг нимаси кам? Аксинча, бир қилиғи ортиқ. Марҳамат, бизнинг «синовчи-ҳайдовчи»нинг алоҳида совруи олган уч ғалабаси билан танишинг:

ЧУНОНЧИ, БИРИНЧИ СИНОВ: «синовчи» биринчи тажрибани кўк теракка уришдан бошлади. Ҳаммасига йўл қоидаларининг қайсарлиги сабаб. «Синовчи» чорраҳада «40-90 СИА» «Москвич»ини қаёққа буришини билмай хит бўлиб турган эди, жазаваси тутиб: «Ур, кўктеракни!» деди. Отангга балли, кўктеракни боплаб урдинг. Лекин қайсар терак бир силкинди-ю, ўзингни ағдарди. Ҳисоб ҳозирча 1:1!

ИККИНЧИ СИНОВ: йўл ёқасидаги столбалар «синовчи»нинг ғашига тега бошлади. Бу қаққайган қозиқларни санаб ўтишни ёмон кўрарди. (Эслатма: унинг «столба ағдармаган шофер-шоферми?» деган ақидаси бор). Биринчи синовдан «беш» билан ўтган «синовчи» идорага янги «60-13 СИБ», «Москвич»и олганидан ғоят руҳланиб, муваффақиятларни мустаҳкамлашга тушди. Рўпарада яна тор чорраҳа. яна «бемаъни» йўл қоидалари, яна қаққайган столбалар жиғига тегяпти. «Сол, столбани!» Голл! Узун столба дарвозабонга ўхшаб бир томонда чўзилиб ётар, иккинчи томонда «синовчи-чемпион» чўзилиб қолганди. Ҳисоб 2:2!

УЧИНЧИ СИНОВ: кетма-кет ғалабалардан руҳланган «чемпион-синовчи» идорага Тошкентдан мукофот тариқасида янги «ГАЗ-69» машинаси олди-ю:, буни ҳам бир синаб кўрмасам отимни бошқа қўяман, деди. Бу сафар «синовчи-ҳайдовчи» чорраҳада эмас, тор кўчада эмас, самолёт қўнса бўладиган кенг асфальт йўлда 25 тонналик «КРАЗ» машинасига калла урса бўладими? Калла ҳам тошдан экан, «КРАЗ»ни ағдарди! 25 тонналик «КРАЗ»нинг ағанаши чумолининг ағанаши эмас, албатта, унинг тафсилоти жуда даҳшатли. «КРАЗ» машинаси шоферининг қувнаб ҳикоя қилиб беришича, (у машҳур «синовчи» билан тўқнашиб, тарихга кириб қолганидан мамнун!) «синовчи-ҳайдовчи» узоқдан пилдираб келиб, орада бир неча метр қолганда «КРАЗ»нинг йўлига лип этиб ўтган-у, гўё починга ташланган чумчуқдек қаршидан ўқдек отилиб чиққан. Бу қандай савдоки, «чумчуқ» ҳамласидан бечора «лочин»нинг «жон-пони» чиқиб кетган-у, кескин ўнгга бурилиб, чаппа ағдарилишга мажбур бўлган. Ҳисоб 3:2. Синовчи олдинда. Шўрлик «лочин» рўпарасидан «синовчи-чемпион» келаётганини туш кўрибдими? Бунинг устига, уйда унинг хотини, етти боласи кўз тутиб қолганди-да. (Эслатма: «синовчи-чемпион»нинг бундай майда-чуйдалар билан бир мирилик ҳам иши йўқ. Бу дунё ташвишларини ўйлаган одам ҳеч қачон «чемпион» бўлолмасди!)

ОХИРГИ ЭСЛАТМА: Сирдарёда «синовчи»нинг қадрига етадиганлар йўқ эмас. Буни «синовчи-ҳайдовчи» Рауф Абдураҳимовнинг ҳар синовдан сўнг янги машина олишидан ҳам билсангиз бўлади. «Узглавмедснаб» ва Сирдарё область соғлиқни сақлаш бўлимидаги ўртоқлар кимга машина кераклигини билишмайди дейсизми?

Сирдарё область ва Гулистон шаҳар ГАИсининг бошлиқлари А. Шомуродов, С. Юнусметов ўртоқлар «синовчи-ҳайдовчи»ларнинг орқасидан чапак чалиб, «тренер»лик қилиб юришибди. Уларга ҳам кийин «синовчи-ҳайдовчи»ларга ҳадя этилган шоферлик гувоҳномалари ва талонларига «мусобақа олдидан» шошилинч қўл қўйилгач, на чора? Бу беҳуда чапаклар баъзан не-не кўнгилсиз ҳодисаларнинг сабабчиси бўлиши билан уларнинг нима иши бор? Мана уларнинг жавоби:

— Машина—бу темир, темирнинг ақли борми, урса-ураверади-да. Ким унга кафолат бера олади? Бу акалар бир нарса, яъни машина давлат мулки эканлиги билан ҳисоблашмаяпти. Агар Рауф «синовчи» ўз пешана тери ҳисобига топилган пулга «Москвич» сотиб олганда, агар машина унинг шахсий мулки бўлганда эди, авайлаш деган гап нима эканлигини яхшигина биларди. Бели оғримаганнинг ишини кўр, қабилида кўча чангитиб, дарахту столбани нишонга олмасди!

ХОТИМА: Сирдарёлик машҳур «синовчи-чемпион» яқинда касалхонадан қовурғаларини тўғрилаб чиқди. У янги катта синовларга шай. Айтишларича, Тошкентдан янги «Волга» юборишган экан, «ол, бу матоҳингни!» деб қайтариб юборибди: «Менга энди танк берасан, поездингни ағдармасам қўймайман!» деб юрганмиш.

— Эй шлагбаум, бундай эркатантиқ «синовчи»лардан поездларни ўзинг асра!

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Турли мамлакатларда

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани муваффақиятли бажарилди. Янги заводлар, фабрикалар, электр станциялар ишга туширилди, мавжуд корхоналар реконструкция қилинди. Суратда: (олдинги қаторда) Печь шаҳридаги кимёвий ўғитлар заводининг янги ремонт цехи ҳамда тадқиқот лабораторияси тасвирланган.

МТИ—АПН фотоси.

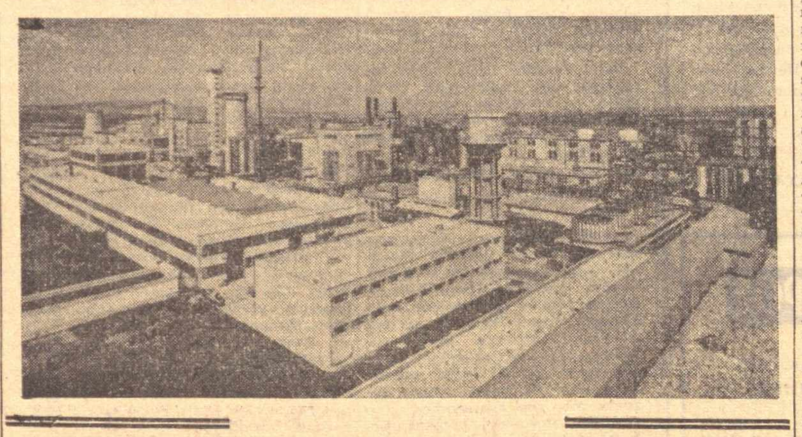

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

СОВЕТ — АҚШ МУЗОКАРАЛАРИ

ВАШИНГТОН. Бу ерда Беринг денгизида ва Тинч океаннинг шарқи-шимолий қисмида балиқ овлаш масалалари юзасидан Совет — Америка музокаралари давом этмоқда. Музокараларда совет делегациясига СССР балиқ хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари В. М. Каменцев бошчилик қилмоқда.

ДАСТЛАБКИ МИЛЛИОН ТОННА

ГАВАНА. Куба ўзининг дастлабки миллион тонна шакарини тайёрлади. Ана шу меҳнат зафарига шакар қамиши плантацияларида ҳам, мамлакатнинг 6 вилоятидаги шакар қамишини қайта ишлаш заводларида ҳам ишлаётган минглаб Куба меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати туфайли эришилди.

ҲУКУМАТ НАЗОРАТИГА ОЛИНДИ

САНТЬЯГО. Чили ҳукумати мамлакат қонунларини қўпол равишда бузиб келган Панамерика банкини ўз назоратига олди. Бу, сўнгги вақтларда давлат ихтиёрига ўтган тўртинчи хусусий банкдир.

ГРЕЦИЯ АҲОЛИСИ

АФИНА. Греция аҳолиси 1961 йилдаги 8339213 кишидан 1969 йилда 8146852 кишига тушиб қолди. Чет элга кетиб қолувчилар кўпайганлиги ва туғилиш камайганлиги натижасида ана шундай бўлди. Матбуотда эълон қилинган маълумотларга қараганда, 1970 йилда аҳоли салкам 62 минг нафар кўпайган, айни вақтда 85 минг киши чет элга кўчиб кетган. Демак, Греция аҳолиси бултур яна 8124 минг нафар камайган.

(ТАСС).

ЧИЛИ СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXIII СЪЕЗДИ

САНТЬЯГО, 29 январь. (ТАСС). Чилидаги Ла-Серена шаҳрида Социалистик партиянинг XXIII съезди ўз ишини давом эттирмоқда. Съездда 145 делегат, парламентнинг социалистик партиядан сайланган аъзолари ва ҳукумат аъзолари қатнашмоқдалар. Эрталабки ёпиқ мажлисда Чили президенти Сальвадор Альенде нутқ сўзлади. Шундан кейин бўлиб ўтган очиқ мажлисда чет эл делегацияларининг бошлиқлари съездни табрикладилар.

Съезд аҳли томонидан қизғин кутиб олинган КПСС делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат Ш. Р. Рашидов делегатларни табриклади.

Ш. Р. Рашидов кейинги вақтларда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Чили Социалистик партияси ўртасидаги алоқалар анча кенгайганлиги ва мустаҳкамланганлигини айтди. Чили меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини қандай нишонлаганликлари, унинг жаҳон революцион ҳаракати олдидаги хизматларини муносиб равишда ҳурмат билан эсга олганликларини совет коммунистлари зўр хайрихоҳлик билан кузатиб турдилар, деди у. Ла-Серена муниципалитети шу шаҳардаги майдонни ва кўчани Ленин номи билан аташ тўғрисида қарор қабул қилганлиги Чили халқининг Ленинга нақадар ҳурмат билан қараётганлигини кўрсатувчи тимсолларнинг бири бўлди.

1970 йил, деди сўзини давом эттириб Ш. Р. Рашидов, туб ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ўзгаришларни амалга ошириш учун Чилидаги халқ ҳаракати қозонган муҳим ғалабалар йили бўлди, Чили халқининг империализмга қарши ва олигархияга қарши кучлари катта муваффақиятларга эришган йил бўлди. Чили тажрибаси ишчилар синфи партиялари бўлган социалистлар билан коммунистлар ва бошқа сўл партиялар меҳнаткашлар ва бутун халқнинг туб манфаатлари йўлидаги курашда яқин ҳамкорлик қилишлари самарали бўлиб чиқишидан далолат бериб турибди.

КПСС делегациясининг бошлиғи совет халқининг коммунистик жамият қуришдаги муваффақиятларини, Совет Иттифоқи коммунистлари ўзларининг XXIV съездига қандай тайёргарлик кўраётганликларини гапириб берди. Пировардида Ш. Р. Рашидов КПСС Марказий Комитетининг Чили Социалистик партияси XXIII съездига йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди.

КАМБОДЖАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

◆ НЬЮ-ЙОРК. Камбоджанинг ватанпарвар кучлари Сайгон қўғирчоқ қўшинларининг ва Пномпень режими армиясининг позицияларига зарбалар беришни давом эттирмоқдалар. ЮПИ агентлигининг берган хабарларига қараганда, Камбоджа пойтахтидан 29 километр жанубдаги Саанг яқинида шиддатли жанглар бошланган.

Ватанпарварлар Кирином яқинидаги тўртинчи рақамли тош йўлда ҳам душманнинг мустаҳкамланган постларига ҳужум қилганлар. Пномпень маъмурларининг мана шу тош йўлни ўз назоратлари остига олиш учун олиб борган жангларида Жанубий Вьетнамнинг қўғирчоқ қўшинлари ҳам қатнашди.

АҚШнинг Пномпень армиясига бераётган ҳарбий ёрдами кундан кунга кўпайтирилмоқда. Сайгондаги Америка ҳарбий қўмондонлиги эълон қилган хабарда айтилишича, ноябрь ойининг ўрталаридан бери ўтган вақтнинг ўзидагина Американинг транспорт самолётлари Пномпенга 140 тоннадан кўпроқ ҳарбий аслаҳа ва 91 минг литрга яқин ёнилғи ташиб келтирган.

(ТАСС).

ХХР ВИЛОЯТЛАРИДА ЯНГИ КОМИТЕТЛАР

Хитой Халқ Республикасида «Партиянинг вилоят съездлари» деб аталган йиғинлар ўтказила бошланди. Мамлакатнинг олтита вилоятида — Хунань, Гуандун, Цзянсу, Цзянси, Аньхуэй ва Ляонин вилоятларида, шунингдек марказга итоат қиладиган уч шаҳардан бири — Шанхайда ана шундай съездлар бўлиб ўтди. Олтита янги вилоят партия комитети ва Шанхайнинг янги комитети тузилди. Хитой матбуоти ана шу комитетларнинг тузилиши — ҳозир ХХРда ўтказилаётган «тартибга солиш ҳаракати»нинг янги босқичи, деб эълон қилди.

Маълумки, «маданий революция» даврида Хитойда мавжуд бўлган сайлаб қўйилган партия органлари тор-мор қилинган, улардаги раҳбарлик составининг жуда кўпчилиги «ревизионистлар» ва «контрреволюционерлар» деб эълон қилинган эди. Шундан кейин Хитой раҳбарлари аввалги партия комитетларини нуқул Мао Цзэ-дун тарафдорларидан тузилган янги партия органлари билан алмаштиришга уриниб кўрдилар. Хитой Компартияси Марказий Комитетининг 1968 йил декабрда эълон қилинган «тартибга солиш ҳаракати» шиори остида ана шу иш қилинмоқда.

Хитой матбуот хабарларидан маълум бўлишича, ҳозирги вилоят съездлари демократик централизм принципларига, аслида ХКПнинг 9-съездида қабул қилинган янги уставда бекор қилинган принципларга мувофиқ ўтказилиб келинган аввалги партия конференцияларидан фарқ қилади. Илгари вақтларда уездларда партия съездлари, шаҳарларда, бошланғич ташкилотларда партия йиғилишлари ва конференциялар ўтказилиб тургувчи эди. Ҳозирги вилоят съездларидан аввал ана шундай съездлар ва конференциялар, йиғилишлар ўтказилмади. Бундан ташқари, ҳали кўп жойларда бошланғич ташкилотлар тузилгани ҳам йўқ. Матбуот хабарларига қараганда, вилоят съездларида қатнашадиган делегатлар сайланмайди, балки тайинланади.

Вилоятларнинг аввалги партия комитетлари «маданий революция» даврида тарқатиб юборилганлиги сабабли съезд делегатларига партия органларининг ҳисоботлари эмас, балки вилоятларнинг сайланадиган давлат ҳокимияти органлари ўрнига тузилган «революцион комитетлар» деб аталган, маъмурий органлардан бўлган ва юқоридан тайинлаб қўйилган группалар («ядро»лар)нинг ҳисоботи тақдим этилмоқда. Бу ҳисоботларда «улуғ ғалаба» деб таърифланаётган «маданий революция» якунлари тўғрисида гап боради.

Вилоят съездлари «бутун мамлакат армиядан таълим олсин» деган шиор остида ўтказилмоқда. Шу нарса диққатга сазовордирки, ҳозиргача тузилган вилоят партия комитетларига, одатда тегишли ҳарбий округларнинг қўмондонлари ёки уларнинг «Мао ғоялари»ни пропаганда қилиш билан шуғулланувчи ва «чжэнвейлар» деб аталган ўринбосарлари бошлиқ қилиб қўйилган. Ана шу «чжэнвейлар» янги комитетларнинг иккинчи ва учинчи секретарлари лавозимига тайинланган. Айрим комитетларнинг (масалан, Цзянсу ва Цзянси вилоятларидаги комитетларнинг) раҳбарлари составига граждан шахслардан фақат бир киши киритилган, қолган кишиларнинг ҳаммаси ҳарбийлардан иборат.

Эндиликда янги вилоят комитетларининг раҳбарлари қилиб тайинланаётган армия вакиллари айни вақтда ана шу вилоятлардаги олий маъмурий органларга («революцион комитетларга») ҳам бошчилик қилмоқдалар. Масалан, Цзянси, Цзянсу, Гуандун, Ляонин вилоятлари партия комитетларининг биринчи секретарлари вилоят революцион комитетларининг раислари лавозимини, Хунань вилояти партия комитетининг биринчи секретари эса вилоят революцион комитети раисининг ўринбосари лавозимини ҳам эгаллаб турибди. Ҳамма нарса шундан далолат бермоқдаки, Пекиндагилар вилоятлардаги ва умуман бутун мамлакатдаги партия, ҳарбий ва маъмурий ҳокимиятни ҳеч ким томонидан контроль қилинмайдиган ва чексиз ваколатларга эга бўлган кишиларнинг тор гуруҳи қўлига тўплаш чораларини кўрмоқдалар.

Венгрияда чиқадиган «Непсабадшаг» газетаси Хитой матбуотининг вилоятларда партия комитетлари тузилаётганлиги тўғрисидаги хабарларини шарҳлаб, эндиликда ана шу комитетларга раҳбарликни ўз қўлига олган ҳарбийлар маҳаллий округлар қуролли кучларининг командирлари сифатида «маданий революция» жараёнида бир-бири билан рақобат қилувчи группаларнинг қандайдир «иттифоқи»ни тузишда ҳал қилувчи роль ўйнаган эдилар, деб таъкидлайди.

Хитой матбуотида босилаётган хабарларга қараганда, Хитой Халқ Республикасининг бошқа вилоятларида ҳам ана шундай съездларни ўтказиш мўлжалланмоқда.

(ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент. 10.00 — Мультфильм. 10.30 — Қувноқ эстафета, 11.10 — Киноальманах. Ўзбек тилида: 11.50 — Ёзувчилар — болаларга. Фарҳод Мусажонов. 12.50 — «Чапай шунқорлари» (бадиий фильм), Рус тилида: 18.00 «АХБОРОТ», 18.15 — «Тоҳир ва Зуҳра» (бадиий фильм). Ўзбек тилида: 19.40 — «Қизлар даврасн», 20.40 — «АХБОРОТ», 21.00— Телеминиатюралар. 21.40 — «Нознеъмат бунёдкори», 22.00 — НАВОИЙ ЛИРИКАСИ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Москва. 12.05 —Гимнастика. 12.15 — Янгиликлар. 12.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 13.00 — «Инсон ва қонун». 13.30 — Музикали киоска. 14.00 — «Изловчилар». 15.00 — Телеочерк. 15.30 — Спектакль. 17.15 — Аёллар ўртасида конькида учиш бўйича Европа чемпионати. 19.00 — Телеочерк. 19.30— Концерт. 20.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXIV съездига. 20.30 — Музикали учрашувлар. 21.00 — Янгиликлар. 21.05 — «КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ. 22.00 — «Зиддиятлар Америкаси» (телеочерк).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ФРУНЗЕ КУРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/I да Дон Кихот.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/I да Йўлчи юлдуз (кундузи). Шоҳ Эдип (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/I да Менинг жаннатим (кундузи). Фарғона тонг отгунча (кечқурун).

КИНО

Йўлдаги хоним — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, 4 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ярим, кундуз 12, 5 ва кеч 6 яримда).

Насриддин Бухорода (эрталаб соат 11, кундуз 1, кеч 6 да), Тошдаги достон (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 3 да): — «КЎКЧА».

Илк севги шаҳри — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Директор — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Вернер Хольтнинг саргузаштлари (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Гул ва тош (2 серия) — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 12 ярим, 3, 5 ярим ва кеч 8 да).

Эгер юлдузлари (2 серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 9 да).

Ҳаммаси сотилади — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

ХАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

Янги спектакль

А. СОФРОНОВ.

«МАШАҚҚАТЛИ ЙЎЛ»

К. ЯШИН ва В. РУЗИМАТОВ таржимаси

2-қисмдан иборат драма

Саҳнага қўювчи режиссёрлар — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. О. ГИНЗБУРГ ва О. Я. ЧУБАЙС.

Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. АЗИЗОВ.

Рассомлар — И. ГЛАЗУНОВ ва Г. ШЕВЕЛЕВ.

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ «МОДАЛАР УЙИ»ДА 2 ФЕВРАЛДАН 12 ФЕВРАЛГАЧА

Маданий-маиший, спорт, хўжалик моллари ва галантерея, парфюмерия буюмларини сотиш ҳамда 1971 йилга шартнома тузиш бўйича

РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, Ишчилар таъминоти бошқармаси ва Ишчилар таъминоти бўлими системаларидаги шаҳар савдо ташкилотлари, ҳамда улгуржи базаларнинг вакиллари таклиф қилинади.

АЖОЙИБХОНА

БИР ТАНАДА ИККИ БОШ

«Фан ва турмуш» журналининг ўтган сонларида икки думли калтакесак тўғрисида хабар босилган эди. Фарғона область «Коммуна» газетасининг ходими Н. Раҳимов эса икки бошли илон топилганлиги тўғрисида бизга хабар ёзиб юборибди. Табиатда нималар бўлмайди, дейсиз. Яқинда журналист Ж. Отахўжаев Олтиариқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозида бўлганида колхозчилар унга бир илон кўрсатишибди. Бу илоннинг ҳам боши иккита эди. Узунлиги ўттиз сантиметр. Ҳозир бу антиқа илонни райондаги 36-ўрта мактаб ўқувчилари парвариш қилишмоқда.

ТЕХНЕЦИЙ КАСАЛЛИКНИ АНИҚЛАЙДИ

Химия фанининг отаси ҳисобланмиш Менделеев томонидан борлиги башорат қилинган технеций элементи табиатдан топилган эмас. 1937 йили сунъий йўл билан технеций олишга муваффақ бўлинганди. Аммо у узоқ вақтгача лабораториядан четга чиқмади. Олимлар яқиндагина технецийдан амалий фойдаланиш йўлини топишди. Япон инженерлари шифокорлар билан биргаликда эндигина бошланиб келаётган шишларни аниқлайдиган мослама яратишди. Мослама касалликни технеций ёрдамида аниқлайди. Одамга ичирилган технеций изотопи баданнинг қаерида шиш бўлса «қидириб» топиб, ўша жойни мослама экранида аниқ кўрсатади. Врачлар шиш бор жойни аниқлашгач, даволашга киришаверишади.

Одамзоднинг энг даҳшатли касаллиги — ракни аниқлашда рентген ожизлик қилган ҳолларда технеций қўлланиши туфайли бу касалликни барвақт аниқлаш, демакки, даволашнинг ҳам имкони туғилади.

КЎРИШ ҚОБИЛИЯТИНИ ТЕКШИРУВЧИ АППАРАТ

Кўз врачи кабинетига кирган киши ҳар хил катталикдаги ҳарфлар ёзилган плакатни кўрган. Мутахассис врач шу ҳарфларни маълум масофадан ўқитиб, кишилардаги кўрув қобилиятини аниқлайди ва шу асосда кўзойнак ёзиб беради. Венгриялик Шандор Сатмари деган кўз врачи алмисоқдан қолган бу усулдан воз кечди. У экранида тўрт бурчак ва нуқталар пайдо бўладиган митти аппарат кашф этди. Шуниси қизиқки, экрандаги геометрик шакллар ранги ва нуқталар ўрнини врач ўз ихтиёрига кўра ўзгартириши мумкин.

Тажрибалар шуни кўрсатдики, янги аппаратдаги рангдор нуқта ва квадратлар кўзнинг кўрув қобилиятини аниқ белгилашда, шунингдек, бир қатор кўз касалликларини аниқлашда врачларга ёрдам беради.

Венгриялик врач кашф этган мазкур аппарат, айниқса, ҳали ҳарф танимаган ёш болалар учун кўзойнак танлашда жуда қўл келади.

СУЗУВЧИ ЦИСТЕРНА

Голландиянинг иккита кемасозлик заводида дунёда энг катта бочка — сувда сузиб юрадиган цистерна қурилмоқда. Бундай улкан бочка нефть сақлаш учун мўлжалланган. Цистернанинг узунлиги — 154, эни — 45, баландлиги 26 метр бўлиб, унга 128 минг тонна нефть кетади. Цистерна битгандан кейин Форс қўлтиғига шатакка олиб борилади. Нефть сув остидан ўтган махсус трубалар орқали денгиздаги қудуқлардан тўппа-тўғри сузувчи цистернага қуйилаверади. Цистернанинг ўзида нефть тозаланади ва кучли насослар ёрдамида танкерларга қуйилади. Бу ниҳоятда улкан сузувчи цистернани 56 киши бошқаради, холос.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«Главташкентстрой»га қарашли «Строймеханизация» трестининг 12-ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ

ТУГАТИЛДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари «Оргтехстройматериалы» ихтисослаштирилган конструкторлик-технологик бюросининг бошлиғи

Саидумар Тўхтахўжаевич ТУХТАХУЖАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги— 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация —334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро— 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31— 972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—41. Гулистон — 22-09.

№ А. —26. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 01183.